

עלי ארבות אדו אתם פיהא. אנצרה
 וארתא רבם. ולא יחל בכם זכא מהרך.
 אך צרבת אהל בדר מצר: ותיה היום
 הוה לכם דוקרון וחנתם אתו חג ליהוה
 לדתיתכם תקת עולם תחנהו: ויהי
 זמא הדין לבון דדוכנא. ותיחגון יתיה
 חנא קרם יי. לדריכון. קים ערם
 תיחגוניה: ויכון הדא אליוס רכם דכרא.
 תחגו פיה חג ללה. לאניאלכם. רסם
 ארהר תחגונה: שבעת ימים מצות
 תאכלו אף ביום הראשון תשבתו שאר
 מבתיתכם פי אפר-אכל המין ונברתה
 הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד
 יום השבע: שבעא ומין פטירא תיכדון.
 פרם ביומא קדמאה. תבטרון המירא
 מפתיתון. ארי בר דייכול המיע.
 וישתיצי. אנשא ההוא מישראל. מיומא
 קדמאה עד זמא שביעאה: סבעה
 אים תאכלו פטירא. אמא פי אליוס
 אראזר. פעטרו אלכמיר מן מנאזרכם.
 לאן כל מן אבר כמיר. ינקטע דארך
 אראנסאן מן אר אסראיל. מן אליוס
 אראזר ארי אליוס אסאבע: וביום
 הראשון מקרא-קדש וביום השביעי
 מקרא-קדש יהיה לכם פרי-מלאכה לא
 יעשה בהם אף אשר יאכל לבד-נפש
 הוא לבדו יעשה לכם: וביומא קדמאה
 מערע קדיש. וביומא שביעאה. מערע
 קדיש יהי לבון. כל עבדא לא יתעביר
 בהון. פרם מא דמתאביר לבד נפש.
 הוא בלחודוהי יתעביר לבון: ואליוס
 אראזר ואיוס אסאבע. אסם מקרם יכונא
 רכם. ודא יענע פיהמא שיא מן
 אצנאיע. אלא מא יוכר לכל נפם. הו
 וחדה יענע רכם: ושמתם את-המצות
 פי פעצם היום הזה הוצאתי את-
 צבאותיכם מארץ מצרים ושמתם את-
 היום הזה לדתיתכם תקת עולם: ותפרון
 ית פטירא. ארי. בכרון זמא הדין.
 אפיקות ית חילכון מארעא דמצרים.

ותפרון. ית זמא הדין. לדריכון קים
 עלם: ואתפצו ארפטיר. לאני פי דאת
 הדא אליוס. אכנת גיושבם מן בדר
 מצר. ואחפצו הדא אליוס. לאניאלכם
 רסם ארהר: בראשון פארבעה עשר יום
 לחדש בערב תאכלו מצות עד יום
 האחד ועשרים לחדש בערב: בניסן.
 פארבעת עשרא זמא לירחא. תיכדון
 פטירא. עד. זמא חד ועשרין. לירחא
 ברמשא: פי אשהר אראזר. פי יום
 ארבעה עשר מנה בארעשי. תאכלו
 פטירא. ארי יום ואחד ועשרין מנה
 בארעשי: שבעת ימים שאר לא ימצא
 בבתיתכם פי אכל-אכל מחמצת ונברתה
 הנפש ההוא מערת ישראל פגור ובאזרה
 הארץ: שבעא ומין. המירא. לא
 ישתבח בבתיתון. ארי בר דייכול
 מחמצא. וישתיצי. אנשא ההוא
 מנישאתא דישראל. בניוריא וביציביא
 דארעא: סבעה אים. לא יוגר כמירא
 פי ביותכם. לאן כל מן אבר מכמר.
 ינקטע דארך אראנסאן מן גמאעה
 אסראיל. מן אלגריב וצרויה ארבלד:
 פרי-מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיתכם
 תאכלו מצות: פל מחמצא לא תיכדון.
 בכל מותבניכון. תיכדון פטירא: ושיא
 מן ארמכמר לא תאכלו. פי גמיע
 מסאבנכם. כלו פטירא: פ
 ויקרא משה לבני-ישראל ויאמר
 אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיתכם
 ושחטו הפסח: וקרא משה. לכל סבי
 ישראל ואמר דהון. אתנגידו. וסבו לבון
 מן בני ענא. דורעיתכון וכוסו פסתא:
 פרעא מוס. בגמיע שיוך אר אסראיל
 וקאל להם. אמתרו. וכדו רכם נגמא.
 דעשאירכם ואדבחו אדפסח: ולקחתם
 אגדת אזוב וטבדתם פרם אשר-פסח
 והנעתם ארי-משקוף וארי-שתי המזוזות
 מן-הדם אשר פסח ואתם לא תצאו איש
 מפתח-ביתו עד-בקר: ותסבון אסרת

שמות ח (כתר תורה)

איובא

ראסא מנהא לכל בית: ואם ימעט
 הבית מהיות משה ולקתי הוא ושכני
 הקרב אי ביתו במכסת נפשת איש לפי
 אכלו תכסו עליהשה: ואם זעיר ביתא
 מלאת מנאה על אמרא. ויפס הוא.
 ושיכביה. דקריב לביתיה במננן נפשתא.
 גבר לפום מיכריה. התמננן על אמרא:
 פאן קל אהל אלבית מן ארתאנה ארי
 אראם. פריאכר הו וגארה. אלאקרב
 ארי מנזלה במואסאה מן אנפוס. כל
 אמר ערי קדר טעאמה תתואסיה: שה
 תמים זכר פניי שנה יתיה לכם מן
 הכבשים ומן העזים תקחו: אמר שלום.
 דבר בר שתיה יהי לבון. מן אמריא
 ומן בני עזיא תסבון: וליפון לכם ראסא.
 צחיחא דכרא אבן סנתה. מן אצאן
 וימאעו תאכדוניה: ויהי לכם למשמרת
 עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו
 אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים:
 ויהי לבון לסטרא. עד ארבעת עסרא.
 וימא לירחא דדין. ויפסון יתיה. כל
 קהלא פנשתא דישראל בין שמישיא:
 ויבון לכם מחפוצא. ארי יום ארבעה
 עשר מן הדיא אשהר. וידכחיה גוק
 גמאעה בני אסראיל בין אלגרונין:
 ודקחו מן הדים ונתנו עלי שתי המזוזות
 ועל המשקוף על הפתים אשר יאכלו
 אתו פהם: ויפסון מן דמא. ויתננו. על
 תרון ספיא ועל שקפא. על פתוא.
 דייכלון יתיה פהון: ויאכלו מן דמה.
 ויגעלונה ערי כרי ארבאב ואדמטר.
 ערי ארבוות. ארי יאכדונה פיהא:
 ואכלו את הפשר פלידה הזה צליאש
 ומצות עלי מדרים יאכלו: וייכלון ית
 בסרא פלייא דדין. טוי נור ופטיר. על
 מדרין ייכלוניה: ויאכלון לחמה פי תוך
 אגידה. שוי נאר ופטיר. מע מראר
 יאכדונה: ארי תאכלו ממנו נא ובשל
 מבשל במים פי אס צליאש ראשו עלי

פרעיו ועד קרבא: לא תיכלון מניה כד
 חי. ואף לא כד בשלא מבושל במיא.
 אדחין טוי נור. רישיה על פרעוהי ועל
 ניה: לא תאכלו מנה שיא נייא. ולא
 טניך מנצג במא. אלא משוי באנאר.
 ראסה ואבארעה וגופה: ולא תותירו
 ממנו עד דנקר ודנתר ממנו עד דנקר
 באש תשרפו: ולא תשארו מניה עד
 צפרא. ודישתאר מניה. עד צפרא פנורא
 תיקדון: ולא תבנו מנה ארי אלגדאה.
 ומא פצר מנה. ארי אלגדאה אחרקה
 באנאר: וככה תאכלו אתו מתינים
 הגרים נעליכם בגליכם ומקלכם בידכם
 ואכלתם אתו בתפוזן פסת הוא ליהוה:
 וכדין תיכדון יתיה. תרציון יהו אסרין.
 מסניבון בגליבון. וחוטריבון בידבון.
 ותיכדון יתיה פבהירו. פסחא הוא קדם
 יי: וכדא תאכלוה. תבון תקויכם
 משדודה. ונעאלכם פי ארגלכם. ועצייכם
 פי אידויכם. וכלוה בחפז. הו פסת ללה:
 ועברתי בארץ מצרים פלידה הזה
 והביתי כדכבוד בארץ מצרים מאדם
 ועד בהמה ובכר אדתי מצרים אעשה
 שפטים אני יהוה: ואתגלי בארעא
 דמצרים פלייא דדין. ואקטול כל
 פוכרא בארעא דמצרים. מאנשא ועד
 בעיירא. ובכר טעות מצרא. אעביד
 דינין אנא יי: ואתגלא פי כרד מצר פי
 תוך אגידה. ואקתל כל בכר פיה. מן
 אנסאן ארי בהימה. ובגמיע מעבודאת
 אלמצריון. אצנע אחכאמא אנא אלה
 אלואחד: ויהי הדים לכם לאת על
 הפתים אשר אתם שם וראיתי את הדים
 ופסחתי עליכם ולא יהיה לכם נגף
 למשחית בהפתי בארץ מצרים: ויהי
 דמא לבון לאת. על פתוא דאתון תפון.
 ואחזו ית דמא. ואחוס עליבון. ולא יהי
 בכון מותא לחפרא. במקטלי בארעא
 דמצרים: פיון אדם לכם עלאמה.

חלק הדקדוק (ד) ולקח הוא ושכני. תיבת ולקח מלרע: (ה) וככה. תרון יהיה נעור וקדמאה מלרע. והנינא מלעיל [מהר"ב]: עלי

אלקום הוצאא ענד אלמצריון. ואמא
מוסי' ארסור. עצים גדא פי ברד
מצר. ענד קואד פרעון וענד אלקום:
ס ויאמר משה בה אמר יהוה
כהצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים:
ואמר משה. פדנן אמר יי. כפלגות
ליליא. אנא מתגלי בנו מצרים: קאר
מוסי'. כדא קאל אלה. שניה כננף
אדיל. אנא מתגלי פי ברד מצר: ומת
כדייבכור פארין מצרים כמבור פרעה
הישב עדיפסאו עד בכור השפחה אשר
אתר הרחים וכל בכור בהמה: וימות
כל בוכרא פארעא דמצרים. מבוכרא
דפרעה דעתיד דמתב על פורסי
מלכותיה. עד בוכרא דאמתא. דכפתר
רהיא. וכל בוכרא דבעירא: וימות כל
בכר פי ברד מצר. מן בכר פרעון
אלגאלם עלי מרתבתה. אלו בכר
אלאמה. אדי ורא ארהא. וגמיע בכור
ארבהאים: והיתה צעקה גדלה בכר
ארין מצרים אשר כמהו לא נהיתה
וכמהו לא תסף: ותחי צותתא רבתא
בכל ארעא דמצרים. דכותה לא הות.
ודכותה לא תיסוף: ויבון צראך עצים
פי גמיע ברד מצר. מא רם יבון מתלה.
ודא יעאוד איצא: ודכל בני ישראל
לא יחרץ פלב לשנו למאיש ועד בהמה
למען תדעון אשר יפדה יהוה בין מצרים
ובין ישראל: ודכל בני ישראל. לא
ינזיק בלבא פלישניה למבח. למאנשא
ועד בעירא. בדיל דהדעון. דיפריש
יי. בין מצראי ובין ישראל: ולגמיע
בני אסראיל. לא ינכה כלב בפאה ממא
פוקה מן אלאדא. מן אנסאנהם אלו
בהאימהם. לכו תעלמון. מא יבין אלה.
בין אלמצריון ובין אלאסראליון: וירדו
כדי עבדיך אלה אלי והשתחווי לי לאמר
צא אתה וכל העם אשר פרגליך ואחרי
כן יצא ויצא מעם פרעה בחרי אף:
וייחתון כל עבדיך אליו דתי ויבעון מעי

למימר. פוק את וכל עמא דעמך. ובחר
בין אפוק. ונפק מלות פרעה בתקופ רגו:
פיציר אליו גמיע עבידך הולא ויסגדון
די קאילא. אכרג את וגמיע אלקום
אדון מעך. ובעד דארך אכרג. תם כרג
מן ענד פרעון בשדה גלב מנה:
ס ויאמר יהוה אר-משה לא-
ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי
בארץ מצרים: ואמר יי למשה. לא
יקביל מנכון פרעה. בדיל. לאסגאה
מופתי פארעא דמצרים: תם קאל אלה
למוסי'. לא יקבל מנכמא פרעון. לכו
אכתר בראהי פי ברד מצר: ומשה
ואהרן עשו את כד ההפתיים האלה
לפני פרעה ויחזק יהוה את לב פרעה
ולא שדה את בני ישראל מארצו:
ומשה ואהרן. עבדו. ית כל מופתיא
האלין קדם פרעה. ותקוף יי ית לבא
דפרעה. וקא שדה ית בני ישראל
מארעיה: ומוסי' והרון. צנעא גמיע
הדה אלבראהין בהצרה פרעון. פשהד
אדה קלבה. וגם ימלם בני אסראיל מן
בלדה: ס ויאמר יהוה אר-
משה ואהרן בארץ מצרים לאמר:
ואמר יי למשה וקאהרן. פארעא
דמצרים למימר: וקאל אלה למוסי' והרון.
פי ברד מצר קאלא: החדש הזה לכם
ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדש
השנה: ורחא הדין. כבון ריש ירתיא.
קדמא הוא לבון. לירחי שתא: הדה
אשהר לכם אויל אשהור. יבון לכם
אוולא. לשהור אסנה: דפרו אר-כדי
עדת ישראל לאמר בעשר דחדש הזה
ויקחו להם איש שיה לבית אבת שיה
לבית: מדלו. עם כל כנשתא דישראל
למימר. בעסרא לירחא הדין. ויסבון
דהון. גבר. אמר לבית אבא אמרא
לביתא: כלמא גמאעה בני אסראיל
קאילא. פי אלעאשר מנה. אין יתכדו
דהם כל פריק. ראם לביות אנאיהם

90*

ד

אלי: וַיִּט מֹשֶׁה יֵאָתְרוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם
 וַיְהִי חֲשֵׁךְ־אֶפְלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וְאֵרִים מֹשֶׁה. יְתִי יְדִיהָ
 עַל צֵית שִׁמְוָא. וַהֲוֵה חֲשֵׁךְ קָבֵל. בְּכָל
 אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם הַלְּתָא יוֹמִין: פִּמְדֵּ מוֹסִי
 יְדֵה נַחו אֶסְמָא. וּבֹאן צִלָּאם אֶפֶל. פִּי
 גִמִּיעַ בְּלֵד מִצְרַיִם תִּלְאֵתְהָ אִיאָם: לֹא־
 רָאוּ אִישׁ אֶת־אֶחָיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ
 מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּלְכַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הָיָה אֵיזֵר בְּמוֹשְׁבֹתָם: לֹא הָוּוּ גְבַר יְתִי
 אֶחָוִיהוּ. וְלֹא קָמוּ. אֲנָשׁ מִתַּחְתּוֹתָיו הַלְּתָא
 יוֹמִין. וּלְכַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הָוֵה נְהוֹרָא
 בְּמוֹת־בְּנֵיהוֹן: לֵם יֵרָא אֲנָסָאן צֹאחֲבָה.
 וְלֵם יָקוּם אֲנָסָאן מִן מַכְאֵנָה תִּלְאֵתְהָ
 אִיאָם. וְלוגִמִּיעַ בְּנֵי אִסְרָאֵל. כֹּאן נוֹר פִּי
 מִסַּאכְנָהִם: וַיִּקְרָא פִּרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
 לִכּוֹ עֲבַדוּ אֶת־יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבְקִרְכֶם
 יֵצֵג גִּם־טַפְכֶם יִקְרָא עִמָּכֶם: וַיִּקְרָא פִּרְעֹה
 לְמֹשֶׁה. וַאֲמַר אִיזִילוּ פִּדְחוּ קָדָם יי.
 לְחַד. עֲנֹכִין וְתוֹרִיכִין שְׁבוּקִין. אַף מִפְּלִכִין
 יִיזִיל עִמָּכִין: פִּרְעֹה פִּרְעוֹן בְּמוֹסִי. וּקְאֵל
 אֲמַצּוֹ אֶעֱבַדוּ אֵלֵה. לִכּוֹן גִּנְמַכֶּם וּבְקִרְכֶם
 דְּעוּהָא. אִמָּא אֲטַפְאֲלִכֶם תִּמְצִי מַעְכֶּם:
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גִם־אֶתְהָ תִתֵּן בִּידֵנוּ זִבְחִים
 וְעֹלֹת וְעֹשִׁינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וַאֲמַר מֹשֶׁה.
 אַף אֵת. תִּתֵּן בִּידֵנָא גִבְסַת קִידְשִׁין
 וְעֹלוֹן. וְנַעֲבִיד קָדָם יי אֱלֹהֵנָא: פִּקְאֵל
 מוֹסִי. בֵּל אַנְתָּ תַעֲטִינָא דְּבֹאִיחָא
 וְצוּאֶעֱדָא. נִקְרַבְהָא לֵלָה רִבְנָא: וְגִם־
 מִקְנֵנוּ יִלְךְ עִפְנוּ לֹא תִשְׂאֵר פִּרְסָה פִּי
 מִפְּנוּ נִקַּח לְעַבְדֵּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְאֲנַחְנוּ לֹא־נִדְעַע מַה־נַּעֲבַד אֶת־יְהוָה עַד־
 בְּאֵנוּ שְׁמָה: וְאַף בְּעִירְנָא יִיזִיל עִפְנָא.
 לֹא נִשְׂאֵר מִנִּיהָ מִדְּעָם. אֵרִי מִנִּיהָ
 אֲנַחְנָא נִסְבִּין. לְמַפְלַח קָדָם יי אֱלֹהֵנָא.
 וְאֲנַחְנָא לִית אֲנַחְנָא יִדְעִין. מָא נִפְלַח
 קָדָם יי עַד מִיתְנָא לְתַמּוֹן: וּמוֹאֲשִׁינָא
 אִינָא תִמְצִי מוֹעֵנָא. לֵם יִבְקַמְנָהָ צִלְף.
 לֹאן מִנְהָא נֹאכְרֵ. מָא נַעֲבַד אֵלֵה רִבְנָא.
 וְנַחַן לֹא נַעֲדָם. כֶּם מִקְרָאֵר מָא נַעֲבַדְהָ

מִנְהָא. אֵרִי אֵן נִנִּי אֵרִי תָם: וַיַּחֲזֹק
 יְהוָה אֶת־לֵב פִּרְעֹה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם:
 וַתִּקְרָא יי יְתִי לִבָּא דְּפִרְעֹה. וְלֹא אָבָא
 לְשַׁלְּחוֹתְהוֹן: פִּשְׁרֵד אֵלֵה קִלְב פִּרְעוֹן.
 וְלֵם יֵשׂא אֲטִלְאִקְהֶם: וַיֹּאמְרוּ לְוֵה פִּרְעֹה
 קֵךְ מַעֲלֵי הַשָּׁמַר קֵךְ אֶל־תִּסְפֵּ רְאוּת פִּנִּי
 פִּי בְיוֹם רְאוּתְךָ פִּנִּי תִמּוֹת: וַאֲמַר לִיה
 פִּרְעֹה אִיזִיל מַעֲלֵנוּ. אֲסַתְמַר קֵךְ. לֹא
 תִּוִּסְפֵּ לְמַחְזֵי אֶפֶי. אֵרִי. בְּיוֹמָא. דְּתַחְזֵי
 אֶפֶי תִמּוֹת: קֹאֵל לֵה פִּרְעוֹן אֲמִץ עֵנִי.
 אֲהוֹרֵר לֹא תַעֲאוּד אֵן תִּרָא וְגַהִי. פִּאנְךְ
 פִּי יוֹם תִּרָא וְגַהִי תִקְתֵּל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 פִּן דְּבִרְתָּ לֹא־אִסְפֵּ עוֹד רְאוּת פִּנִּיךְ:
 וַאֲמַר מֹשֶׁה יְאוּת מְלִילְתָא. לֹא אִוִּסְפֵּ
 עוֹד לְמַחְזֵי אֶפֶיךָ: וְקֹאֵל מוֹסִי נַעֲמָא
 קִלְת. לֹא אַעֲאוּד אֵן אֵרָא וְגַהֵךְ: פ
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נִנְעֵ אַחַד
 אֲבִיא עַל־פִּרְעֹה וְעַל מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן
 יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה בְּשַׁלְּחוֹ בְּלָה נִרְשׁ
 וְנִרְשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה. עוֹד
 מִכְּתִישׁ חַד אִיתִי עַל פִּרְעֹה וְעַל מִצְרָא.
 פִּתֵּר פִּן. יִשְׁלַח יְתִכּוֹן מִכָּא. בְּשַׁלְּחוֹתִיהָ.
 גְּמִירָא. תִּרְבָּא. יְתִרִיךְ יְתִכּוֹן מִכָּא: וְקֵא
 אֵלֵה לְמוֹסִי. קֵד בְּקֹא בִלָּא וְאַחַד אַחֲלָה
 בְּפִרְעוֹן וְאַל־מִצְרַיִן. בַּעַד דֹּאֵךְ יִסְלַקְכֶם
 מִן הַהֲנָא. בַּעַד אֲטִלְאִקְהָ לִכֶּם גַּמְרָה.
 יַעֲרִדְכֶם מִן הַהֲנָא: דְּפִרְנָא בְּאֹזְנֵי הָעַם
 וַיִּשְׂאֵלוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת
 רַעְוֵתְהָ פִּדְיִכֶסָּה וְכִלְיֵי זָהָב: מִלִּיד פִּעֵן
 קָדָם עִמָּא. וַיִּשְׂאֵלוּן. גְּבַר מִן חֲבֵרִיהָ.
 וְאֶתְהָ מִן חֲבֵרְתָהּ. מִנִּין דְּכֶסֶף וּמִנִּין
 דְּדָהָב: מֵר אֵלְקוּם. בֹּאן יִסְתוּהֵב אֲרַגֵּל
 מִן צֹאחֲבָה. וְאַל־אֲמַרָהָ מִן צֹאחֲכַתְהָא.
 אֲנִיהָ פִּלְעָה וְאֲנִיהָ דָּהָב: וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־
 חֵן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם גִּם אִישׁ מֹשֶׁה
 גְּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵּי
 פִּרְעֹה וּבְעֵינֵי הָעַם: וַיְהִי יי יְתִי עִמָּא
 לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרָאֵי. אַף גְּבִירָא מֹשֶׁה.
 רַב לְחַדָּא בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם. בְּעֵינֵי עַבְדֵּי
 פִּרְעֹה וּבְעֵינֵי עִמָּא: פִּאֲעֵמָא אֵלֵה

ואנאמיהם. וסאיר מלאם מיאהם ותציר
 דמא. ויכון דם פי גמיע בלד מצר. ופי
 אלכשב ופי אלחנארה: ויעשו בן משה
 ואהרן כאשר צוה יהוה וירם במטה
 ויך אתיהמים אשר ביאר לעיני פרעה
 ולעיני עבדיו ויהפכו פליהמים אשר
 ביאר לדם: ועבדו בן משה ואהרן. כמא
 דפקיד יי. וארים בחוטרא ומתא ית
 מיא דבנהרא. לעיני פרעה. ולעיני
 עבדוהי. ואתהפכו בר מיא דבנהרא
 לדמא: וצנע כדאך מוסי' וחרון. כמא
 קאר אלה. ורפע אלעצא וצרב אלמא
 אדי פי אניל. בחצרה פרעון. ובחצרה
 קואדה. פאנקרב גמיע אלמא אדי פי
 אניל דמא: והנהגה אשר ביאר מתה
 ויבאש היאר ולא יכלו מצרים לשתות
 מים מן היאר ויהי הדם בכל ארץ
 מצרים: ונוני דבנהרא מיתו וסרו נהרא.
 ודא יבילו מצראי. למשתי מיא מן נהרא.
 והנה דמא בכל ארעא דמצרים: ואסמך
 אדי פי אניל מאת ונתן אניל. ודם יטיקו
 אלמצריון. אן ישרבון מאא מן אניל.
 פצאר אדם פי גמיע בלד מצר: ויעשו
 בן חרשמי מצרים בלמיהם ויהוק לב
 פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר
 יהוה: ועבדו בן חרשי מצרים בלחשיהון.
 ואתקם לבא דפרעה ודא קפיד מנהון.
 כמא דמלוד יי: פצנע כדאך עלמא
 מצר בכפיהם. פאשתד קרב פרעון ודם
 יקבר מנהמא. כמא קאר אלה: ויפן
 פרעה ויבא אל ביתו ולא שית לבו נם
 דזאת: ואתפני פרעה. ועאר לביתיה.
 ודא שוי לביה את לדא: פולא פרעון.
 ודכר אדי מנודה. ודא ירד באלה אדי
 הדא איצא: ויחפרו כל מצרים סביבת
 היאר מים לשתות פי לא יכלו לשתות
 ממימי היאר: ויחפרו כל מצראי סתרנות
 נהרא מיא למשתי. אדי לא יבילו
 למשתי. מן מיא דבנהרא: פאתתפר
 גמיע אלמצריון. הוארי אנניל אבארא

הודאה כארנ ארי אלמא. וקם תלקאה
 עדי שאמי אניל. ואלעצא. אדי אנקרב
 תעבאנא ברהא בידך: ואמרת אליו
 יהוה אלהי העברים שלחני אליך לאמר
 שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא
 שמעת עד פה: ותומר ליה. יי. אלהא
 דיהודאי שלחני לותך למימר. שלח ית
 עמי. ויפלהון קדמי במדברא. והא לא
 קבילתא עד פען: וקור לה. אלה אלהא
 אלעבראניין בעתני אריך קאילא. אמלק
 קומי. יעברוני פי אלבר. והודאך רם
 תקבר אדי אראן: פה אמר יהוה בנאת
 תדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה במטה
 אשר בידי עליהמים אשר ביאר ונהפכו
 לדם: כרנן אמר יי. כדא תדע. ארי
 אנא יי. הא אנא מחי בחוטרא דבידי.
 עד מיא דבנהרא ויתהפכו לדמא: כדא
 קאר אלה. בהדה אלכדה תעדם. אני
 אלה אלמעאקב. האנא צארב באלעצא
 אתי בדי. אלמא אדי פי אניל פינקרב
 דמא: והנהגה אשר ביאר תמות ובאש
 היאר ונלאו מצרים לשתות מים מן
 היאר: ונוני דבנהרא. ימותון ויסרי
 נהרא. וילאון מצראי. למשתי מיא מן
 נהרא: ואסמך אדי פי אניל. ימות פינתן
 אניל. ויעגו אלמצריון. אן ישרבון מאא
 מן אניל: ׀ ויאמר יהוה
 אל משה אמר אל אהרן קח מטה
 ונשה ידך על מימי מצרים על נהרותם
 על יאריהם ועל אנמיהם ועל כל מקנה
 מימיהם ויהיו דם והיה דם בכל ארץ
 מצרים ובעצים ובאבנים: ואמר יי
 למשה. אימר לאהרן. סב חוטרכ וארים
 ידך על מיא דמצראי. על נהריהון על
 אריתיהון ועל אנמיהון. ועל כל בית
 בנישת מימיהון ויהון דמא. ויהי דמא
 בכל ארעא דמצרים. ובמני אעא ובמני
 אבנא: תם קאל אלה למוסי'. קול דחרון.
 כד ועצאך ומד ידך עדי מאיאת
 אלמצריון. ואנהארהם. וכנגאנהם

לישרבו מנהא מאא. אד רם יטיקו אן
 ישרבו. מן מא אניל: וימלא שבעת ימים
 אחרי הכותיהוה את־היאר: ושלימו
 שבעא יומין. בַּתֵּר הַמַּחֵא יִי ית נהרא:
 ולמא כמלת סבעה איאם. בעד מא
 צרב ארה אניל בדאדך: פ
 ויאמר יהוה אל־מִשֶׁה בֵּא אֶל־
 פִּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה
 שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי: וְאָמַר יִי
 לְמֹשֶׁה. עוֹל דוֹת פִּרְעֹה. וְתִימַר לִיהוֹ.
 כִּדְנֹן אָמַר יִי. שְׁדַח ית עַמִּי וַיִּפְלְחוּן
 קַדְמֵי: פִּקֵּא אֱלֹהִים לְמוֹסֵי. אֲדַכֵּל אִי פִרְעוֹן.
 וְקוֹל לֵה. כִּדֵּא קֵאֵל אֱלֹהִים. אֲמַדֵּק קוֹמֵי
 יַעֲבֹדוּנִי: וְאִם־מֵאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח הַנֶּה
 אֲנִי נִגְף אֶת־גְּלִי־גְבוּלְךָ בַּצַּפְרֵדַעִים:
 וְאִם מִסְרִיב אַתָּה לְשַׁלַּח. הֵא אֲנִי. מֵהוּ.
 ית כֹּל תְּחוֹמֶךָ בְּעוֹרְדֵּנְיָא: פֶּאן אֲבִית
 אן תַּמְלֻקָּהֶם. הֵאנָּה צֹאֵם תַּכְמֹךְ
 בַּצַּפְרֵדַעִים: וְשִׁרְץ הַיָּאֵר צַפְרֵדַעִים וְעָרוֹ
 וְכֹאז בְּבִיתְךָ וּבְחֹדֶר מִשְׁכְּבְּךָ וְעַל־מִטְתְּךָ
 וּבְבֵית עַבְדֶּיךָ וּבְעַמֻּקֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ
 וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ: וִירְבִי נִהְרָא עוֹרְדֵּנְיָא.
 וַיִּסְקוּן וַיִּיעָדוּן בְּבִיתְךָ. וּבְאֹהֲרֹן בֵּית
 מִשְׁכְּבְּךָ וְעַל עַרְסֹתֶיךָ. וּבְבֵית עַבְדֶּיךָ
 וּבְעַמֻּקֶּךָ. וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְאֹצוֹתֶיךָ: פִּתְסַעֵי מִן
 אֲנִי צַפְרֵדַעִים. וְתַצְעֵד וְתִדְכַּל פִּי בֵיתְךָ.
 וּפִי כִדֵּר מִצְנַעַךְ וְעַלִי סְרִירְךָ. וּפִי בֵוֹת
 קוֹאֲרֶךָ וּסְאִיר קוֹמְךָ. וְתִנְאֲנִירְךָ וּמַעֲאֲנֹךָ:
 וּבִכָּה וּבְעַמֻּקֶּךָ וּבְכִלְי־עַבְדֶּיךָ יַעֲלוּ
 הַצַּפְרֵדַעִים: וּבֶךָ וּבְעַמֻּקֶּךָ וּבְכִלְי־עַבְדֶּיךָ.
 יִסְקוּן עוֹרְדֵּנְיָא: וּפִי גִסְמֹךְ וּגִסְם קוֹמְךָ
 וּקוֹאֲרֶךָ. תַצְעֵד צַפְרֵדַעִים: וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־אֲהֲרֹן נִמְשֵׁה אֶת־יְדֶיךָ
 בְּמִטְּךָ עַל־הַנְּהָרֹת עַד־הַיָּאֵרִים וְעַל־
 הָאֲגָמִים וְהַעַר אֶת־הַצַּפְרֵדַעִים עַד־אֲרֶץ
 מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר יִי לְמֹשֶׁה. אֵימַר לְאֲהֲרֹן.
 יָאֵרִים ית יְדֶיךָ בְּחוֹמְרֶיךָ. עַד נִהְרֵיָא. עַד
 אֲרֵתֵיָא וְעַד אֲגָמֵיָא. וְאִסִּיק ית עוֹרְדֵּנְיָא
 עַד אֲרֵעֵא דְמִצְרַיִם: פִּקֵּאֵל אֱלֹהִים לְמוֹסֵי.

קוד להרון. מד ירך בעצאך. עלי
 אלאנהאר ואלברגאן ואלאנאם. ואצעד
 אצפאדע עלי בדר מצר: ויט אהרן
 אתידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע
 ותכס את־ארץ מצרים: וארים אהרן
 ית ידה. על מיא דמצראי. וסליקו
 עורדעניא. ותפו ית ארעא דמצרים:
 פמד הרון ידה. עלי מיאת אלמצריון.
 פצעד אצפאדע. ונמא בדר מצר:
 ויעשו־בן החרטמים פלטיהם ויעלו את־
 הצפרדעים על־ארץ מצרים: ועברו בן
 הרשיא ברחשיהון. ואסיקו ית עורדעניא
 על ארעא דמצרים: וצנעא כדאך
 אלעלמא בכפיהם. ואצעדו אצפאדע
 עלי בדר מצר: ויקרא פרעה למשה
 ולא־הרון ויאמר העתירו אל־יהוה ויסר
 הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את־
 העם ויזבחו ליהוה: וקרא פרעה למשה
 ולא־הרון. ויאמר צלו קדם יִי. ויעדי
 עורדעניא. מני ומעמי. ואשדה ית עמא.
 וידבחו קדם יִי: פרעא פרעון במוסי
 וחרון. וקאר אשפעא אלִי אלה. ויזר
 אצפאדע. מני ומן קומי. התא אמדק
 אלקום. וידבחו לדה: ויאמר משה
 לפרעה התפאר עלי למתי אשתיר לך
 ולעבדיך ולעמך להכרית הצפרדעים
 ממך ומפתיך רק ביאר השארנה: ויאמר
 משה לפרעה שאר לך גבורא הב לך
 זמן לאימתי אצלי עלך. ועל עבדך ועל
 עמך. לשיצאה עורדעניא. מנך ומפתיך.
 לחוד הבנהרא ישתארין: קאר לה מוסי
 אקתרה עלי. מתא תשא אן אשפע לך.
 וקוארך וקומך. פינקטע אצפאדע. ענך
 וען מנאזרך. כל תבקא פי אניל פקט:
 ויאמר למחר ויאמר לך־ברך למען תדע
 כי־אין ביהוה י אלהינו: ויאמר למחר.
 ויאמר פפתנמך. בדר דתדע. ארי לית
 פיי אלהנא: קאר גרא. קאר כמא קרת.
 לבי תעלם. אן לים מתל אלה רבנא:

הלך הדקדוק. ד) כי אין בוי' אלהינו. בתרגום השפחה כתיבת בוי' וב"ב פהריב"ש בתנא שלו: שמות ה (כתר תורה)

את הערב וגם הארמה אשריהם עליה :
 ארי אם ליתך מטלה ית עמי . האנא
 מגרי בך . ובעבדך ובעמך . ובבתך
 ית ערובא . ויתמלון . פתי מצרים ית
 ערובא . ואף ארעא דאפין עלה : לאנך
 אן אבית אן תטלק קומי . האנא באעת
 בך . ובקוארך וקומך . ומנאולך בלט
 אלוחש . תתא תמתלי מנה ביות
 אלמצריון . וארארין אדי הם ערוהא
 אינא : והפדיתו ביום ההוא את ארין
 גשן אשר עמי עמד עליה לבדתי היותי
 שם ערב למען תדע פי אני יהוה בקרב
 הארין : ואפריש ביום ההוא ית ארעא
 דגשן . דעמי קאים עליה . בדיד דלא
 למהו תמן ערובא . בדיד דתדע . ארי
 אנא יי שליט בנו ארעא : ואבין פי
 דאך אריום ברד אסדיר . אדי קומי
 מקים בה . ללא יבון תם וחש . לבי
 תעדם . אני אדה מסלט עלי גמיע
 ארעאלם : ושמתו פדת בין עמי ובין
 עמך לסתר ויהו האת הזה : ואשני
 פורקן לעמי . ועל עמך אתי מהא .
 למחר יהו אתא דרין : ואציר פדאא
 לקומי ממא יחל בקומך . גרא תבון הדה
 אלאיה : ויעש יהוה פן ויבא ערב בכד
 ביתה פרעה ובית עבדיו ובכל ארין
 מצרים תשחת הארין מפני הערב :
 ועבד יי פן . ואתא ערובא תקוף . לבית
 פרעה ולבית עבדוהו . ובכל ארעא
 דמצרים . אתחבלת ארעא מן קדם
 ערובא : פצנע אדה כדאך . פדכל והש
 כתיר . ארי בית פרעון ובית קואדה .
 וגמיע ברד מצר . אנפסד מן קבל אלוחש :
 ויקרא פרעה אל משה ודאהרן ויאמר
 לבו זבחו לאלהיכם בארין : וקרא פרעה
 למשה ודאהרן . ואמר . איזילו . דבחו
 קדם אלהבון בארעא : פרעא פרעון .
 במוסו והרון . וקאל . אמצו אדבחו
 דרבכם פי אדבר : ויאמר משה לא נבין

לעשות פן פי תועבת מצרים נזבח ליהוה
 אלהינו הן נזבח את תועבת מצרים
 לעיניהם ולא יסקלנו : ואמר משה . לא
 תקון למעבד בן . ארי בעירא דמצראי
 דחלין ליה מציה אנהנא נסבין . לדבחה
 קדם יי אלהנא . הא נדבחת . ית בעירא
 דמצראי דחלין ליה . ואני יהון חון הלא
 יימרין למרנמנא : קאל מוסו . לא נטיק
 אן נצנע דאך . לאן מא יכרהה אמצרוין .
 נדבחה לדה רבנא . פהל נדבחה מא
 יכרהונה אלמצרוין בתצרתהם ודם
 ירגמונא : דרף שקשת ימים נדה במדבר
 וזבחנו ליהוה אלהינו באשר יאמר אלינו :
 מהרף תקתא יומין . ניזיל במדברא .
 ונדבחה קדם יי אלהנא . במא דימר לנא :
 לכן מסאפה תלאתה אאם . נסיר פי
 אדבר . ונדבחה לדה רבנא . במא יאמרנא :
 ויאמר פרעה אנכי אשחת אתכם וזבחתיכם
 ליהוה אלהיכם במדבר רק הרחק לא
 תרחיקו לדבת העתירו בעדני : ואמר
 פרעה . אנא אשלה יתבון ותנבחו . קדם
 יי אלהבון במדברא . לחוד . ארחקא לא
 תרחיקו למיז . צלו אפעלי קא פרעון אנא
 אטלקכם תדבחו . לדה רבכם פי אבר . עדא
 אבאעדא לא תבעדון פי אמסיר אשפעא
 עני : ויאמר משה הנה אנכי ויצא מעמך
 והעתרתי אד יהוה וסר הערב מפרעה
 מעבדיו ומעמון מחר רק אריספ פרעה
 התל לבדתי שדח את יהעם לזבח
 ליהוה : ואמר משה . הא אנא . נפיק
 מעמך ואצלי קדם יי . ויעדי ערובא .
 מפרעה . מעבדוהו ומעפיה מחר . לחוד .
 לא יוסף פרעה לשקרא . בדיד דלא
 לשלחא ית עמא . דדבחה קדם יי : קא
 מוסו . האנא כארג מן ענדך ואשפע
 ארי אלה . פיזול אלוחש . ען פרעון
 וקואדה וקומה גרא . עדא אסברייה לא
 יעאודהא פרעון . ללא יטלק ארקום .
 ידבחו לדה : ויצא משה מעם פרעה

ויעתר

חלק הדקדוק . (ו) אל יסף פרעה התל . עיקר התי"ו להרשע כי הוא מקור מהרגשו וכא הנה תמורתו ענין שקר [מדר"ב] :

ויהו כמטהו ויך את עפר הארץ ותהי
 הנגם באדם ובבהמה כד עפר הארץ
 תהי כנים כבד ארץ מצרים: ועבדו בן
 וארים אהרן ית יהיה בחוטריה ומתא
 ית עפרא דארעא. והות קלמתא.
 באנשא ובבעירא. כל עפרא דארעא.
 הוה קלמתא בכל ארעא דמצרים:
 פצנעו כדאך. ומד הרון ידה בעצאה
 פצרב תראב אלארץ. פצאר אלקמל פי
 אנאם ואלבהאים. גמיע תראב אלארץ.
 צאר קמלא פי גמיע כרד מצר: ויעשו
 כו התרטמים בלטיהם להצא את
 הכנים ולא יכלו ותהי הנגם באדם
 ובבהמה: ועבדו בן חרשיא בלחשיהון.
 לאפקא ית קלמתא ולא יכלו. והות
 קלמתא. באנשא ובבעירא: פצנעו
 אעלמא כדאך בלפיהם. ליכרגו אקמל
 ורם יטיקון. פתבת אלקמל. פי אנאם
 ואלבהאים: ויאמרו התרטמים אר
 פרעה אצבע אלהים הוא ויחוק לבי
 פרעה ולא שמע אלהם באשר דבר יהוה:
 ויאמרו חרשיא לפרעה. מחא מן קדם
 יי היא. ואתקף לבא דפרעה ולא קביל
 מנהון. כמא דמליל יי: פקאת אדעלמא
 לפרעון. הוה גריחה מן ענד אלה.
 פאשתד קלבה ורם יקבל מנהמא. כמא
 קאר אלה: ם ויאמר יהוה ארי
 משה השנים בפקר והתיצב לפני פרעה
 הנה יוצא הפימה ואמרת אליו כה אמר
 יהוה שלח עמי ויעבדני: ואמר יי
 למשה. אקדים בצפרא ואתעתד קדם
 פרעה. הא נפיק למיא. ותימר ליה. כדנן
 אמר יי שלח עמי ויפלחון קדמי: תם
 קאר אלה למוסי. אדלג באגדאה וקף
 בין ידי פרעון. הודאה כארג ארי ארמא.
 וקול לה. כדא קאר אלה. אמלק קומי
 יעבדוני: כי אסאינה משלח את עמי
 הנני משלח בך ובעבדך ובעמך
 ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים

וסרו הצפרדעים ממה ומבתיך ומעבדך
 ומעמך רק ביאר השאונה: ויערו
 עורדעניא. מנד ומבתך. ומעבדך
 ומעמך. לחוד דבנהרא ושתארו: אן
 תוזר אצפאדע. ענד וען מנאזר.
 וקוארך וקומך. בל תבקא פי אניד פקט:
 ויצא משה ואהרן מעם פרעה ויצעק
 משה אר יהוה ער דבר הצפרדעים
 אשר שם לפרעה: ונפק משה. ואהרן
 מלות פרעה. וצדי משה קדם יי. על
 עיסק עורדעניא דשוי לפרעה: ולמא
 כרג מוס' והרון מן ענד פרעון. צרך
 מוס' ארי אלה. בסבב אצפאדע אתי
 אחלהא בפרעון: ויעש יהוה כדבר
 משה וימתו הצפרדעים מן הבתים מן
 החצרות ומן השדות: ועבד יי בפתגמא
 דמשה. ומיתו עורדעניא. מן פתיא מן
 דרתא ומן חקלתא: פצנע אלה כמא
 קאר מוס'. פתמאותת אצפאדע. מן
 אדמנאזר ואדור ואציאע: ויעברו אתם
 חמרם חמרם ותבאש הארץ: וכנשו
 יתהון דגורין דגורין. וסריאו על ארעא:
 פנמעוהא אנאבירא אנאבירא. פנתנת
 אלארץ מנהא: וירא פרעה כי היתה
 הרוחה והכבד את לבו ולא שמע אלהם
 באשר דבר יהוה: וחזא פרעה. ארי
 הות רוחתא. ויקר ית לביה. ולא קביל
 מנהון. כמא דמליל יי: פלמא ראא
 פרעון. אן אפרגה קד כאנת. תקל
 קלבה. ורם יקבל מנהמא. כמא קא אלה:
 ם ויאמר יהוה ארי משה אמר
 ארי אהרן נטה את מטהך וכה את עפר
 הארץ והיה לבנים כבד ארץ מצרים:
 ואמר יהוה למשה. אימר לאהרן. ארים
 ית חוטריך. ומחי ית עפרא דארעא. ויהי
 לקלמתא בכל ארעא דמצרים: פקאל
 אלה למוסי. קול להרון. מד עצאך.
 ואצרב תראב אלארץ. יציר קמלא פי
 גמיע בלד מצר: ויעשו כן ויט אהרן את

ה

חלק הרקדוק. (ה) ומלאו בתי מצרים. תרגום כ"י מצרים (והוא היפך פי' הרס"ג ודוק):

ויעתר אליהוה: ונפק משה מלות פרעה.
 וצלי קדם יי: פלמא ברג מן ענדה.
 שפע ארי אלה: ויעש יהוה כדבר משה
 ויסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו לא
 נשאר אחר: ועבד יי כפתנמא דמשה.
 ואעדי ערובא. מפרעה מעבדיו
 ומעמיה. לא אשתאר חד: פצנע אלה
 כמא קאר מוסי. וואר אלוחש. מן פרעון
 וקואדה וקומה. רם יבק ואחד: ויכפר
 פרעה את לבו גם בפעם הזאת ולא
 שלח אתהעם: ויקר פרעה ית גביה.
 אף בזמנא הדא. ולא שלח ית עמא:
 פתקל פרעון קלבה. הרה אלמרה איצא.
 ולם יטלק ארקום: פ

ויומר יהוה ארי משה בא ארי פרעה
 ודברת אליו כה אמר יהוה אלהי
 העברים שלח את עמי ויעבדני: ואמר
 יי למשה. עוד דות פרעה. ותמליל
 עמיה. כרגן אמר יי אלהא דיהודאי.
 שלח ית עמי ויפחון קרמי: תם קאל
 אלה למוסי. אדכל ארי פרעון וקור דה.
 כדא קאר אלה אראה אלעבראניין.
 אמלק קומי יעברוני: כי אם מאן אתה
 לשלח ועודך מחזיק גם: ארי. אם
 מסריב את לשלחא. ועד בען את מתקוף
 בהון: פאנך אין אבית אין תטלקדם.
 ועאדך מתמסך בהם: הנה יד יהוה
 הויה במקנה אשר בשדה בפוסים
 בחמרים בגמלים בקקר ובצאן דבר
 כבד מאד: הא מהא מן קדם יי הווא.
 כבעירך דבחקלא. בסוסותא בחמרי
 בגמרי. בתורי וכענא. מותא סגי לחדא:
 פאן אפה אלה כאינה. פי מואשיך
 אדי פי אצחרא. פי אכיר ואחמיר
 ואגמאר. ואלבקר ואגנם. ובאא עצים
 גדא: והפדה יהוה בין מקנה ישראל
 ובין מקנה מצרים ולא ימות מכל לבני
 ישראל דבר: ופריש יי. בין בעירא
 דישראל. ובין בעירא דמצראי. ולא

ימות. מכלא לבני ישראל מדעם: ויבין
 אלה. בין מואשי בני אסראי. ובין מואשי
 אלמצריון. ולא ימות. מן גמיע מא הו
 לבני אסראי שיא: וישם יהוה מועד
 לאמר מחר יעשה יהוה הדבר הזה
 בארץ: ושוי יי זמנא למימר. מחר.
 יעבד יי. פתנמא הדין בארעא: וצייר
 אלה וקתא קאלא. גרא יצנע אלה. הדא
 אלאמר פי אלברד: ויעש יהוה את
 הדבר הזה ממחרת וימת כל מקנה
 מצרים ומקנה בני ישראל לא ימת
 אחר: ועבד יי. ית פתנמא הדין ביזמא
 דבתרוהי. ומית. כל בעירא דמצראי.
 ומבעירא דבני ישראל לא מית חד:
 פצנע אלה הדא אלאמר מן גר. ומאת
 גמיע מואשי אלמצריון. ומן מואשי בני
 אסראי רם ימות ואחד: וישלח פרעה
 והנה לא מת ממקנה ישראל ער אחד
 ויכפר לב פרעה ולא שלח אתהעם:
 ושלח פרעה. והא. לא מית. מבעירא
 דישראל עד חד. ואתיקר לבא דפרעה.
 ולא שלח ית עמא: פבעת פרעון.
 פאלא רם ימות. מן מואשי בני אסראי
 ואחר. פתקל קלבה. ולם יטלק ארקום:

ויומר יהוה ארי משה ואליהוה קה:
 לכם מלא חפניכם פיה כבשן וזרקו
 משה השמימה לעיני פרעה: ואמר
 יי למשה ולאחרן. סבו לכון מלי חופניכון.
 פיה דאתונא. וזרקניה משה. לצית
 שמיא לעיני פרעה: וקאל אלה למוסי
 והרון. כדו לכם מל חפניכמא. מן פיה
 אדאתון. ויהוי בה מוסי. פי אדהוא
 בחצרה פרעון: והיה לאבק על פלי
 ארץ מצרים והיה ערי הארם ועל
 הפהמה לשחין פרח אבעבעת בכרי
 ארץ מצרים: והי לאבקה על פל
 ארעא דמצרים. והי על אנשא ועל
 בעירא. לשחין סגי. אבעבעין בכר

הלך הדקדוק. (ו) דבר כבד מאד. כ"ה במקצת תיגאן הספחא כתיבת כבד. ובקצתם כמארבה: (ח) השמימה לעיני פרעה.
 התרגום לעיני כלשון המקרא:

אָרְעָא דְמַצְרַיִם: וַיִּצַר גְּבֹאֲרָא. פִּי גַמְיַע
 בְּלֹד מִצְרַיִם. וַיְכֹן פִּי אֲנָאם וְאֵלֵבֵהֶאֱמִים.
 קָרַח נֹאבֵת. מִתְנַפֵּט פִּי גַמְיַע בְּלֹד מִצְרַיִם:
 וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיֵּיחַ הַכְּבִישָׁן וַיַּעֲמֵדוּ לִפְנֵי
 פְּרַעֲהַ וַיִּזְרַק אֵתֹו מֹשֶׁה הַשְּׂמַיְמָה וַיְהִי
 שַׁחִין אֲבַעְפֹּעִיָּת פִּרְחַת בְּאָדָם וּבְנַחְמָה:
 וַגִּסְבוּ יַת פִּיֵּיחַ דְּאֵתוֹנָא. וְקִמְו קָדָם
 פְּרַעֲהַ וַיִּזְרַק יְתִיֵּה. מֹשֶׁה לְצִית שְׂמִיָּא.
 וַהֲוֵה שַׁחִין אֲבַעְפֹּעִיָּין. סְנִי. בְּאֲנָשָׁא
 וּבְכַעֲרָא: וְאֵבְרָא מִן פִּיֵּיחַ אֵלֵאֲתוֹן.
 וּקְפָא בִין יְדֵי פְרַעֲוֹן. וְהוּוּא בַּה מוֹסִי'
 פִּי אֵלֵהוּוּא. פְּעֵאֲר קָרַח מִתְנַפֵּט. נֹאבֵת
 פִּי אֲנָאם וְאֵלֵבֵהֶאֱמִים: וְלֹא־יִכְלֹו
 הַחֲרַטְמִים לְעַמְד לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי
 הַשַּׁחִין כִּי־יְהִי הַשַּׁחִין בְּחֲרַטְמָם וּבְכַל־
 מַצְרַיִם: וְלֹא־יִכְלֹו חֲרָשִׁיָּא. לְמָקָם קָדָם
 מֹשֶׁה מִן קָדָם שְׂתַנָּא. אֲרִי הוּוּה שְׂתַנָּא.
 בְּחֲרָשִׁיָּא וּבְכַל מַצְרַיִם: וְדָם יִטְיֹון
 אֵלְעֵלְמָא. אֵן יִקְפוּ בִין יְדֵי מוֹסִי' מִן קָבֵל
 אֲדַקְרַח. לֹאנָה כֹּאן פִּיֵּהֶם וְפִי סֵאִיר
 אֵלְמַצְרַיִן: וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרַעֲהַ
 וְלֹא שָׁמַע אֲדָתָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־
 מֹשֶׁה: וַתִּקְרַף יְיָ יַת לֵבָא דְפְרַעֲהַ. וְלֹא
 קִבִּיל מִנְהוֹן. כַּמָּא דְמִלִּיד יְיָ עִם מֹשֶׁה:
 פִּשְׁדֵּר אֵלֵה קֵלֵב פְּרַעֲוֹן. וְדָם יִקְבֵל
 מִנְהֵמָא. כַּמִּי' אֵמַר אֵלֵה מוֹסִי':
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 הַשָּׁבִים בְּצִקְר וְהִתְיַצַּב לִפְנֵי פְרַעֲהַ וְאִמְרַת
 אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרָיִם שְׁלַח
 אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבְדֵנִי: וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. אֲקַדִּים
 בְּצִפְרָא. וְאִתְעַתֵּד קָדָם פְּרַעֲהַ. וְתִימַר
 לִיֵּה. כִּדְנֵן אָמַר יְיָ אֱלֹהֵא דִיֵּהוּדָאִי. שְׁלַח
 יַת עַמִּי וַיִּפְלְחוּן קָדָם: וְקֹאֵל אֵלֵה לְמוֹסִי'.
 אֲדַרְגַּב־בֵּאלֵגְרָאֵה. וְקַף בִּין יְדֵי פְרַעֲוֹן. וְקוֹר
 דַּה. כִּדָּא קֹאֵל אֵלֵה אֵלֵה. אֵלְעֵבְרָאֲנִין.
 אֲטַלַּק קוֹמִי יַעֲבֹדוּנִי: פִּי אֲבַעְפֹּעִים הוּוּאֵת
 אֲנִי שְׁלַח אֶת־גְּדִי־מִנְפֹתִי אֶל־לִבָּךְ
 וּבְעַבְרִיָּךְ וּבְעַפְפֵּךְ בְּעֵבֹר חֲדַע כִּי אֵין
 כַּמִּנִּי בְּכַל־הָאָרֶץ: אֲרִי בּוֹמְנָא דְרָא.

אָנָא שְׁלַח. יַת כָּל מַחְתִּי בְלִבָּךְ. וּבְעַבְרִיָּךְ
 וּבְעַפְפֵּךְ. בְּדִיל דְחֲדַע. אֲרִי לִית דְּבוֹתִי
 בְּכַל אֲרַעָא: לֹאנִי פִי הוּוּה אֵלְמֵרָה. אֲנָא
 בֹּאֲעִית. כְּכַתִּיר מִן אִפְאֲתִי פִי קִלְבֵּךְ.
 וְקוֹאֲדֵךְ וְקוֹמְךְ. לְכִי תַעֲלָם. אֵן לִים מַחְלִי
 פִּי גַמְיַע אֲרַעָאֲדָם: פִּי עֵתָה שְׁלַחְתִּי
 אֶת־יְיָ וְאֵךְ אֹתְךָ וְאֶת־עַפְפֵּךְ בְּלִבֵּךְ
 וְתִכְחַד מִן־הָאָרֶץ: אֲרִי כַעַן קָרִיב קָדָמִי
 דְּשַׁלְחִית פִּין יַת מַחְתִּי גְבוּרְתִי. וּמַחֲתִי
 יִתְךָ. וַיַּת עַפְפֵּךְ בְּמוֹתָא. וְאִשְׁתַּיְצִיתָא מִן
 אֲרַעָא: לֹאנִי אֵלֵאֵן לֹו אֲטַלַּקְת אִפְאֲתִי.
 לְקַתְלֵתְךָ וְקוֹמְךָ בֵּאלוֹבָא. וְאִנְתְּחַדְתִּי מִן
 אֵלֵאֲרִין: וְאֹלָם בְּעֵבֹר זֹאת הַעַמְדֵתִיךָ
 בְּעֵבֹר הַרְאֵתְךָ אֶת־כַּחְתִּי וְלִמְעַן סַפֵּר
 שְׂמִי בְּכַל־הָאָרֶץ: וְכִרָם. בְּדִיל דְּאֵ
 קִיִּמְתָּךְ. בְּדִיל לְאִחְזוּתְךָ יַת חִלְוִי.
 וּבְדִיל דִּיֵּהוּן מִשְׁתַּעַן גְבוּרַת שְׂמִי בְּכַל
 אֲרַעָא: וְכֵן בַּסֵּנֵב כְּלָה בְקוֹתְךָ. לְכִי
 אֲוִרִיךְ קוֹחִי. וְלְכִי יִקֵּץ אֲסַמִּי פִי גַמְיַע
 אֵלְעֵאֲלָם: עוֹדֵךְ מַסְתַּוֵּלֵךְ. בְּעַמִּי לְבַדְתִּי
 עֲדָתָם: עַד כַּעַן אֵת כְּבִישָׁת לִיֵּה בְעַמִּי.
 בְּדִיל דְּרָא לְשַׁדְּחוּתְהוֹן: וּמַהֲמָאֵךְ
 מִתְרַבֵּץ בְּקוֹמִי. לֹא תַמְלַקְתָּם: הַנִּנְי
 מִמַּטִּיר בְּעֵת מַחַר. בְּרַד כְּבֵד מֵאֵד
 אֲשֶׁר יֵי לֹא־יְהִי כְּמַהוּ בְּמַצְרַיִם לְמִן־
 הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד־עֵתָה: הָאֲנָא מַחֲתִי
 בְּעֵדְנָא הַדִּין מַחַר. בְּרִדָּא תִקְרַף לְחַדָּא.
 דְּרָא הוּוּה דְבוֹתִיָּה בְּמַצְרַיִם. לְמִן יוֹמָא
 דְּאִשְׁתְּכַלְדַּת וְעַד כַּעַן: הָאֲנָא מַמַּטֵּר פִּי
 הוּוּה אֵלְוֹקַת מִן גֵּר. בְּרַד עֲצִים גְּדָא.
 מֵא לָם יְכֹון מַתְלָה פִּי מִצְרַיִם. מִן יוֹם
 אֲסַסְת אֲרִי אֵלֵאֵן: וְעֵתָה שְׁלַח הַעֲוֹ
 אֶת־מִקְנֵךְ וְאֶת פְּרִיאֲשֶׁר לְךָ בְּשֹׁדֵה כְּלֵי
 הָאָדָם וְהַקְּדָמָה אֲשֶׁר־יִמְעָא בְּשֹׁדֵה וְלֹא
 יֵאָסֵף הַפִּיתָה וַיְבַד עֲלֵהֶם הַבְּרַד וּמַתּוּ:
 וּכְעַן שְׁלַח כְּנֹשׁ יַת בְּעִירְךָ. וַיַּת כָּל
 דְּלֵךְ בְּתַקְלָא. כָּל אֲנָשָׁא וּבְכַעֲרָא דִישְׁתַּכַּח
 בְּתַקְלָא. וְלֹא יִתְכַנֵּישׁ לְבֵיתָא. וַיִּיחֹוּת
 עֲלֵיהוֹן. בְּרִדָּא וַיְמוֹתוּן: פֹּאבַעַת אֵלֵאֵן

חלק הקדוק. ט) בחרטמים ובכל מצרים. הרגום שלנו מצרים: י) עודך מסתולל בעמי. תרגום שלנו כבישת. ליה בלמ"ד:
 (א) אשר לא היה ככהו. תיבת אשר בתלשא ימין בכל ס"תי וכ"כ א"ת:
 שמות ו (בתר תורה)

צֵן מאשיתך. וגמיע מא לך פי אצחרי'.
 פאנה אי אנסאן או בהימה וגד פי
 אצחרי'. ולם ינצם ארי' אדמנאזר. פינזר
 עדיהם ארברד וימותון: הירא את דבר
 יהוה מעבדי פרעה הנים אתי עבדיו
 ואת מקנהו אל הבתים: דדחיל מפתגמא
 דיי'. מעבדי פרעה. פנשו ית עבדוהי וית
 בעיריה לבתיה: פמן כאף כלאם אלה.
 מן קואר פרעון. אהרב עבדה ומאשיתה
 ארי' ארבוות: ואשר לא שם לבו ארי'
 דבר יהוה וישב את עבדיו ואת מקנהו
 בשדה: ודלא שוי לביה לפתגמא דיי'.
 שבק. ית עבדוהי וית בעיריה בתקלא:
 ומן לם ירד באלה ארי' כלאם אלה.
 תרך עבדה ומאשיתה פי אצחרי':

פ

ויאמר יהוה אל משה נטה את ירך ערי
 השמים ויהי ברד בכל ארץ מצרים ערי
 האדם וערי בהמה ועל כל עשב השדה
 בארץ מצרים: ואמר יי' למשה. ארים
 ית ירך על צית שמיא. ויהי ברדא בכל
 ארעא המצרים. על אנשא ועל בעירא.
 ועל כל עסבא דחקלא בארעא המצרים:
 פקאר אלה למוסי'. מד ירך נהו אסמא.
 ויכון ברד פי גמיע ברד מצר. ערי' אנאם
 ואבהאים. וגמיע עשב אצחרי' פי ברד
 מצר: ויט משה את מטהו עלי השמים
 ויהוה נתן קלת וברד ותהלק אש ארצה
 וימטר יהוה ברד על ארץ מצרים: וארים
 משה ית חוטריה על צית שמיא. ויי'.
 יהב קלון וברד. ומחלכא אישתא ער
 ארעא. ואמטר יי'. ברדא ער ארעא
 המצרים: פמד מוסי' ענאה נהו אסמא.
 פאעלן אלה אצואתא וברדא. וסארת
 אנאר ערי' ארארין. ואמטר אלה ברדא
 ערי' ברד מצר: ויהי ברד ואש
 מתלקחת בתוך הברד כבד מאד אשר
 לא יתיה כמהו בכל ארץ מצרים מאז
 היתה לגוי: והוה ברדא. ואישתא.

משתהגבא בגו ברדא. תקוף לחדא.
 דלא הוה דכותיה ככל ארעא המצרים.
 מעדן דהות לעם: וכאן ארברד. ונאר
 מת כדה פי וסטה. עצים גדא. מא לם
 יכון מתלה פי גמיע ברד מצר. מנד
 צארת לאמה: ויך הברד בכל ארץ
 מצרים את כל אשר בשדה מאדם ועד
 בהמה ואת כל עשב השדה הזה הברד
 יואת ברעץ השדה שבר: ומחא ברדא
 בכל ארעא המצרים. ית כל דבתקלא.
 מאנשא ועד בעירא. וית כל עסבא
 דחקלא מחא ברדא. וית כל ארני תקלא
 תבר: פצרב ארברד פי גמיע ברד מצר.
 גמיע מא פי אצחרי'. מן אנסאן ארי'
 בהימה. וצרב גמיע עשבהא. וכסר
 גמיע שגרהא: רק בארץ גשן אשר שם
 בני ישראל לא הוה ברד: להוד בארעא
 דגשן. דתמן בני ישראל. לא הוה ברדא:
 ערא פי ברד אסדור. ארי' תם בני
 אסראיל. לם יכון ברדא: וישלח פרעה
 ויקרא למשה ולאהרן ויאמר אלהם
 חטאתי הפעם יהוה הצדיק ואני ועמי
 הרשעים: ושלח פרעה. וקרא למשה
 ולאהרן. ואמר להון חבית זמנא הדא.
 יי' זנאה. ואנא ועמי חייבין: פבעת
 פרעון. ודעא במוסי' והרון. וקאל להמא
 קד אכטית הדה אלמדה. אלה ארעדל.
 ואנא וקומי אצאמין: העתירו ארי יהוה
 ורב מהות קלת אלהים וברד ואשלתה
 אתכם ולא תספון לעמר: צלו קדם יי'.
 וסני קדמוהי רוח. דלא יהין עלנא. קלון
 דלוט כאלון מן קדם יי' וברד. ואשלח
 יתכון. ודא תיספון דאתעכבא: אשפעא
 ארי' אלה. וחסבנא מן אן תכון אצואת
 אלה וברד עלינא. התא אטלקכם. ולא
 תעאודו אן תקפו: ויאמר אלו משה
 כצאתי את העיר אפרש את יפפי ארי'
 יהוה הקלות יתדלון והברד לא יהוה עיד
 למען תדע פי ליהוה הארץ: ואמר ליה

ישראל. כמא דמלך יי בידא דמשה:
 פאשתד קרב פרעון. ודם יטלק בני
 אסראיד. כמא קאל אדה למוסי: פ פ פ
 קב"א פסוקים יעיא"ל סימן ומפטרין ביהוקאל סי' כ"ח ולא יהיה
 עור. גג"ה למנחת שבת וב' וה'.

ויאמר יהיה אל-משה בא אל-פרעה
 כי-אני הכבדתי את-לבו ואת-לב עבדיו
 למען שתי אתני אלה בקרבן: ויאמר יי
 דמשה. עול דות פרעה. ארי אנא.
 יקרית ית לביה וית לבא דעבדוהי.
 בדיל. לשואה. אתני אריין פנייהון: תם
 קאל אדה למוסי. אדכל אל' פרעון.
 לאני קד קוית קרבה וקרב קואדה. לכי
 אהל אפאתי הדה בהם: ולמען תספר
 באוני בנה ובן-בנה את אשר התעללתי
 במצרים ואת-אתתי אשר-שמתי בם
 וירעתם בי-אני יהיה: ובדיל. דתשתעי
 קדם פרך ובר פרך. ית נסין דעבדית
 במצרים. וית אתותי דשויתי בהון.
 ותדעון ארי אנא יי: ולכי תקץ עליו
 אבנד ואבן אבנד. מא בטשת
 באמצריון. ואפאתי אתי אתלדתהא
 בהם. ותעלמון אני אלה: ויבא משה
 ואהרן אל-פרעה ויאמרו אליו כה-אמר
 יהוה אלהי העברים עד-מתי מאנת
 לענת מפני שליח עמי ויעבדני: ועאל
 משה ואהרן דות פרעה. ואמרו ליה.
 פרנן אמר יי אלהא דיהודאי. עד אימתי
 מסריב את. דאתבנעא מן קדמי. שליח
 עמי ויפלהון קדמי: פדכל מוסי והרון
 ארי פרעון. וקאלו לה. כדא קאל אדה
 אאה אלעבראנין. ארי כם קד אבית.
 אן תדען מן בין ידיי. אמלק קומי
 יעברוני: כי אם-מאן אתה לשליח-אתי
 עמי הנני מביא מחר ארבה בגבקה:
 ארי אם מסריב אף לשליח ית עמי.
 האנא מיתי מחר. גזבא בתחומך: לאנך
 אן אבית אן תטלק קומי. האנא אתי
 באלגדאה. אלגראד פי תכמך: וכסה
 את-עין הארץ ולא יובד דראת אתי

משה. כמפקיית (סי) קרתא. אפרוס ית ידי
 בצלו קדם יי. קליא יתמנעון. וברדא
 לא יהו עיד. בדיל דתדע. ארי יי
 ארעא: תם קאל מוסי. אד כרגת מן
 אלקרית. אבסט ידיי ארי אדה. פתנתהי
 אראצואת. ואלברד לם יבון איצא. לכי
 תעלם. אן אלארין לדה: ואתה ועבדיך
 ידעתי כי טרם תיראין מפני יהוה אלהים:
 ואת ועבדיך. ידענא. ארי עד כען לא
 אתבנעתינן. מן קדם יי אלהים: ואמא
 אנת וקוארך. פאעלם. קבר אן תכאפו
 מן בין ידי אלה: והפשתה והשערה
 נביתה כי השערה אביב והפשתה גבעל:
 וכתנא וסערי קו. ארי סעריא אביב.
 וכתנא גבעולין: אן אלכתאן ואשעיר
 קד עטבא. לאן אשעיר כאן פריכא.
 ואכתאן משלפא: והחטה והגסמת
 לא נבו כי אפילת הנה: והטיא וכינתיא
 לא לקאה. ארי אפלתא אנן: ואלתנטה
 ואלכרסנה לם יעטבא. לאנהמא
 אפילתאן: ויצא משה מעם פרעה אתי
 העיר ויפרש בפיו אל-יהוה ויחדדו
 הקלות והברד ומטר לא-ינקד ארצה:
 ונפק משה. מדות פרעה ית קרתא.
 ופרם יהוה בצלו קדם יי. ואתמנעו
 קליא וברדא. ומטרא דהוה נחית לא
 מטא (סי) ארעא: ולמא כרג מוסי מן ענד
 פרעון ומן קריתה. בסט ידיה ארי אדה.
 פאנתהת אלאצואת ואלברד. ולם ינול
 מטר עלי אלארין: וירא פרעה פיי
 חלד המטר והברד והקלית ויסף לחמא
 ויכבד לבו הוא ועבדיו: וחזא פרעה.
 ארי אתמנע מטרא וברדא. וקליא
 ואוסיף למחטי. ויקרית דלביה היא
 ועבדוהי: פלמא ראא פרעון. אן קד
 אנתהא ארמטר ואלברד. ואלאצואת
 עאוד אלכטא. ותקל קרבה הו וקואדה:
 ויחזק לב פרעה ולא שליח את-פני
 ישראל כאשר דבר יהוה ביד-משה:
 ואתקף לבא דפרעה. ולא שליח ית בני

הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת
 לכם מן הברד ואכל את בלי העין העצמת
 לכם מן השדה: ויהי ית עין שמשא
 דארעא. ולא יכול למחוי ית ארעא.
 ויכול ית שאר שייבתא דאשתארת לכו
 מן ברדא. ויכול ית כל אידנא דאצמח
 לבין מן חקלא: פוגמי עין אלארץ. ולא
 ישיב אחר אן ינצר איהא. ויאכל באבן
 אפליתה. אדיתבקת לכם מן אברד. ויאכל
 גמיע אשג. אנאבת לכם מן אצחרי:
 ומלאו בתיה ובתי כרעכרין ובתי כר
 מצרים אשר לא יראו אבתיה ואבות
 אבתיה מיום היותם על האדמה עד
 היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה:
 ויתמרון בתה. ובתי כל עבדך ובתי כל
 מצראי. דלא חזו אבהתך ואבהת
 אבהתך. מיום מהויהוין על ארעא עד
 יומא דרין. ואתפני ונפק מלות פרעה:
 חתא תמתלי מנה ביותך. וביות קוארד
 וביות סאיר אימצריון. מא דס ירא מתלה
 אבאיך ואבא אבאיך. מגד כונהם
 ערי אלארץ. ארי הדא אדיום. תם
 ולא זכרנ מן ענד פרעון: ויאמרו עבדי
 פרעה אדיו עדמתי יהיה זה לנו למקש
 שלח את האנשים ועבדו את יהוה
 אלהיהם הטרים תדע כי אבדה מצרים:
 ואמרו עבדי פרעה ליה. עד אימתי יהי
 דין ננא דתקלא. שלח ית גובריא.
 ויפלהו קדם יי אדהוין. העד פלן לא
 ידעא. ארי אבדת מצרים: פקאר
 קוארד פרעון לה. ארי כם יכון הדא ננא
 וחקא. אמלק ארקום. יעבדו אלה רבהם.
 קבל אן תשאהר מצד קד בארת: ויושב
 את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר
 אלהם לכו עבדו את יהוה אלהיכם מי

ומי ההלכים: ואתתב. ית משה וית
 אהרן לות פרעה. ואמר להון. איזילו
 פלהו קדם יי אדהבין. מן ומן ארין:
 פארד מוס' והרון ארי פרעון. וקאל
 דהמא. אמצו אעברו אלה רבכם. מן
 ומן ארמאציון: ויאמר משה בנערינו
 ובזקנינו נגד בבנינו ובבנותנו פלאנו
 ובבקרנו נגד בני הג' יהוה לנו: ויאמר
 משה. פעולכימנא ובסנא ניזיר. בבנא
 ובבנתנא. פענא ובתורנא ניזיר. ארי
 חנא דיי ננא: קאל מוס'. בצביאנא
 ובשוכנא נמצי. בבנינא ובבנתנא.
 בנמנא ובקרנא נמצי. לאן הג' אלה ננא:
 ויאמר אלהם יהי בן יהוה עמכם פאשר
 אשגח אתכם ואת מטככם יראו כי רעה
 נגד פניכם: ואמר להון. יהי בן מימנא
 דיי בסערבון. פד אשלה יתכון וית
 מפלכון. חזו. ארי בישא דאתון סבירין
 למעבר לית קביד אפיכון לאסתהרא:
 קאל דהם. יכון כדאך אדה מעכם. כמא
 אמלקכם ואטפאלכם. הודא ארא אשר
 חדא וגוהכם: לא בן לבנינא הנכרים
 ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים
 ויגרש אתם מאת פני פרעה: לא בן.
 איזילו בען גובריא ופלהו קדם יי. ארי
 יתה אתון בען. ותריך יתחן. מן קדם
 פרעה: לים כדאך. ימצו ארגאל מנכם
 יעבדו אלה. פאנכם אנמא תמלונאה.
 וטרדהם מן בין ידי פרעון: ס ויאמר
 יהוה ארי משה נטה ידך על ארץ מצרים
 פארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל
 את פרי עשב הארץ את פרי אשר
 השאיר הברד: ואמר יי למשה. ארים
 ידך. על ארעא דמצרים וייתי גווא.
 ויפק על ארעא דמצרים. ויכול ית כל

חלק הדקדוק. א) ראו כי רעה נגד פניכם. בנוסח שלנו בתרגום. ארי בישא דאתון סבירין למעבר לית קביל אפיכון לאסתהרא. חוסף מלה לית משום דק"ל דהול"ל אל פניכם. והשתא דקאמר נגד. שמעיון דהרעה לא תקרב אליהם אך תהיה מרוחקת ומסולקת מנגד ולא יגע בהם רעה. וכן היה. שאמר הש"ת היום גלותי את חרפת מצרים וכו' וניבא ולא ירע מה ניבא. כי פשט לשונו מורה דבר אחר ודקדוק לשונו מורה הפכו. א"ג המתרגום לשון נקיה וכבוד נקט כלפי ישראל ועוד י"ל דתיבת לית קביל וכו' נמשכת למעלה. כלומר אתם סבורים דלית קביל אפיכון פ' שלא תוסב הרעה אל פניכם. לא בן. אלא תוסב הרעה אל פניכם. ועד י"ל דהאי לית קביל מפרש לדבור שקדם לו וכו' ואמר כי הרעה שהם סבורים לעשות הוא שלא יכנו פניהם עוד לחזור למצרים. כי ביונתם לברוח ושלא לשוב עוד. והו' לית קביל אפיכון לאסתהרא. מלשון וסחרו ארין ל' סיבוב:

עכבא

אשנר. ועשב אצחרי פי גמיע בדר
 מצר: וימהר פרעה לקרא למשה ולאחרון
 ויאמר תפאתי ליהוה אלהיכם ואתם
 ואחי פרעה. למקרי למשה ולאחרון.
 ואמר. חבית. קדם יי' אלהכון ולכון.
 ואסרע פרעון. ודעא במוסי' וחרון. וקאל
 קד אנטיית. ליה רבכמא ורנמא:
 ועתה עינא נא תפאתי ב אה הפעם
 והעתידו ליהוה אלהיכם ויסר מעלי רק
 איתרפאות הוה: וכען. שבוק בען לחובי
 ברם זמנא דרא. ועלו קדם יי' אלהכון.
 ויעדי מני. לחוד ית מותא דרין: ואלא.
 פאדתמלא דנבי הוה אלמרה. ואשפעא
 ארי אה רבכמא. אן יויר עני. הדיא
 אלמות אמחין: וינא מעם פרעה ויעתר
 אריהוה: ונפק מדות פרעה. ועלי קדם
 יי'. פלמא כרג מן ענדה. שפע ארי אה:
 ויהפך יהוה רוחים חוק מאד וישא את
 הארבה ויתקעהו יפה סוף לא גשאר
 ארבה אחד בכל גבול מצרים: והפך יי'
 ויה מצרנא תקוף לתרא. ונמל ית גובא.
 ורמחי ליפא דסוף. לא אשתאר גובא
 חד. בכל תחום מצרים: פקרב אלה
 ריהא גרביא שדיא גרא. וחמל אנראה.
 ועך בה בהר אלקלום. דם יבק גראדה
 ואחרה. פי גמיע תכם מצר: ויהוק
 יהוה את ילב פרעה ולא שלח את בני
 ישראל: ותקוף יי' ית לבא דפרעה. ולא
 שלח ית בני ישראל: פשרד אלה קלב
 פרעון. ולם ימק בני אסראל:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִמְא יְדֶךָ עַל־
 הַשָּׁמַיִם וְיְהִי חֶשֶׁךְ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּמַּשׁ
 חֹשֶׁךְ: וַיֹּאמֶר יי' לְמֹשֶׁה. אֲרִים יְדֶךָ עַל
 צִיַּת שָׁמַיָא. וְיְהִי חֹשֶׁךְ עַל אֶרֶץ
 מִצְרַיִם. בְּתַר דְּיַעֲדִי קַבֵּל לִידְיָא: וְקָא
 אֵלֶּה לְמוֹסִי'. מַד יֵדֶךָ נְהוּ אִסְמָא. וַיְכּוֹן
 צִלָּאם עַד־י בְּדַר מִצְרַיִם. בְּעַד זְוַאל צִלָּאם

עספא דארעא. ית פד דאשאר ברדא:
 וקאל אלה למוסי'. מד ידך. עלי בדר
 מצר בסנב אנראד. פיעעד עלי בדר
 מצר. ויאכל גמיע עשנהא. גמיע מא
 בקאה אלברד: ויט משה אתי משהו
 על ארץ מצרים ויהוה נהג רותי קרים
 בארץ בדיהיום ההוא וכל הלילה הפקר
 היה ורוח הקרים נשא את הארבה:
 וארים משה ית חומריה על ארעא
 דמצרים. ויי'. דבר הנה קדומא בארעא.
 פד יומא ההוא וכל ליליא. צפרא הוה.
 ורוח קדומא נמל ית גובא: פמד מוסי'
 עצאה עלי בדר מצר. וסאק אלה רוח
 אלקבל פי אלברד. מול דאלך אנהאר
 ואריל. פלמא באנת אנראה. חמל רוח
 אלקבל אנראד: ויער הארבה על פדי
 ארץ מצרים וינת בכל גבול מצרים
 פבר מאד לפניו לא היה בן ארבה
 פמהו ואחריו לא היה בן: וסליק גובא.
 על פד ארעא דמצרים. ושרא. בכל
 תחום מצרים תקוף לתרא. קדמותי לא
 היה בן גובא דכותיה. ובתרוהי לא יהו
 בן: פיעעד אנראד פי גמיע בדר מצר.
 ואסתקר פי גמיע תכמהא. עצים גרא.
 מא דם יכון קברה גראד סתלה. ובעדה
 לא יכון כדאך: וילם אתי עין פדי הארץ
 ותחשך הארץ ויאכל אתי פדי עשב
 הארץ ואת פדי פרי העץ אשר הותיר
 הפקר ולא ינותר פדי ירק בעץ ובעשב
 השדה בכל ארץ מצרים: וחפא. ית
 עין שמשא דכל ארעא וחשוכת ארעא.
 ואכל ית פד עספא דארעא. וית פד
 פירי אידנא. דאשאר ברדא. וקא
 אשתאר פד ירוק באידנא. ובעספא
 דחקלא בכל ארעא דמצרים: פנטא עין
 גמיע אלברד התא אצלם. ואכל גמיע
 עשנהא. וגמיע תמר אשנר. ארי בקאה
 אלברד. ולם יבק שי מן אלכצרה פי

חלק חדרק דוק ב) שא נא תפאתי. תיבת תפאתי מלרע (מהרי"ב): ג) ויט משה את ידו על השמים. תיבת משה בתכיר
 לא במארכה ככל ס"ת: (ז) בדר תורה

ואמרתה בין ידי פרעון יציר תנינא :
 ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כן
 כאשר צוה יהוה וישלך אהרן את מטהו
 לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין :
 ועאל משה ואהרן לות פרעה. ועבדו בן.
 כמא דפקוד יי. ורמא אהרן ית חומריה.
 קדם פרעה. וקדם עבדוהי והוה לתנינא :
 פרכל מוסי והרון אליו פרעון. וצנעא
 כדאך כמא קאר אלה. פטרה הרון
 עצאה. בין ידי פרעון וקואדה פצאו ת
 תנינא : ויקרא גם פרעה לחכמים
 ולמכשפים ויעשו גם הם תרממי מצרים
 בלהטיהם כן : וקרא אף פרעה. להכימא
 ולחרשיא. ועבדו אף אנון. חרשי מצרים.
 בלחשיהון כן : תסדעא פרעון. באתכמא
 ואסחרה איצא. פצנעו כדאך. עלמא
 מצר איצא בכפיהם : וישליבו איש מטהו
 ויהיו לתנינם ויבלע מטה אהרן את
 מפתם : ורמו גבר חומריה. והוה לתנין.
 ובלע חומרא אהרן ית חומריהון : פטרה
 כל רגל עצאה. פצארת תנאנינא.
 פאבתלעת עצא הרון עציהם : ויחוק
 לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר
 יהוה : ואתקף לבא דפרעה. ולא קביל
 מנהון. כמא דמדיל יי : פאשתד קרב
 פרעון. ולם יקבל מנהמא. כמא קאר
 אלה : ויאמר יהוה אל משה
 כבד לב פרעה מאן לשלח העם : ואמר
 יי למשה. אתיקר לבא דפרעה. סריב
 לשלחא עמא : תם קאר אלה רמוסי.
 קד תקד קרב פרעון. ואבא אן ימדק
 אלקום : קד אר פרעה בפקר הנה יצא
 הפימה ונצבת לקראתו עדי שפת היאר
 והפיטה אשר נתפקד לנחש תקח בידך :
 איזיל לות פרעה בצפרא. הא נפיק
 למיא. ותתעתר לקדמותיה על פיך
 נהרא. וחומרא. דאתעבדו ביה נסין מן
 קדם יי תסב בידך : אמין איה באגראה.

ולא ישמע אלכם פרעה ונתתי את ידיו
 במצרים והוצאתי את צבאתי את עמי
 בני ישראל מארץ מצרים בשפטים
 גדלים : ולא יקביל מנכון פרעה. ואתון
 ית מחת גבורתי במצרים. ואפיק ית
 חילי. ית עמי בני ישראל מארצא
 המצרים. בדינין רברבין : ולא יקבל
 מנכמא פרעון : חתא אתג אפאתי
 בארמצריון. ואכרג גיושי. קומי בני
 אסראיל מן בדר מצר. באחכאם עצימה :
 וידעו מצרים פייאני יהוה בנטתי את
 ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל
 מתוכם : וידעון מצראי ארי אנא יי. כד
 ארים ית מחת גבורתי על מצרים. ואפיק
 ית בני ישראל מביניהון : ועלמון
 אמצריון אני אלה. אדא אמלקת אפאתי
 עדיהם. ואכרנת בני אסראיל מן בינהם :
 ויעש משה ואהרן כאשר צוה יהוה אתם
 כן עשו : ועבד משה ואהרן. כמא דפקוד
 יי. יתהון כן עבדו : פצנע מוסי והרון. כמא
 אמרהמא אלה כדאך צנעו : ומשה כן
 שמינים שנה ואהרן כן שלש ושמינים
 שנה בדרים אר פרעה : ומשה בר תמנן
 שנין. ואהרן בר תמנן ותגת שנין.
 במלדותהון עם פרעה : וכאן מוסי אבן
 תמאנין סנה. והרון אבן תלאתה
 ותמאנין סנה. חין כלמא פרעון :

פ

ויאמר יהוה אל משה ואר אהרן לאמר :
 ויאמר יי. למשה ולאהרן למימר : תם
 קאל אלה. למוסי והרון קאילא : פי
 ידבר אלכם פרעה לאמר תנו לכם מופת
 ואמרת אל אהרן קח את מטהך והשלך
 לפני פרעה יהי לתנין : ארי מדיל עמכון
 פרעה למימר. הבו לבון אתא. ותימר
 לאהרן. סב ית חומרה. ורמי קדם פרעה
 יהי לתנינא : אדא כלמכם פרעון וקאל.
 אעטוני ברהאן. פקול להרון. כד עצאך.

ג
ג

הוראח

חלק? הדקדוק? נ) ככר לב פרעה. התרגום בנוסחאות ישנות אתיקר. ובדפוסים יש גורסין אתיקר. ויש גורסין יקר. ובדואי
 שהניהו כן ע"פ רש"י. ובאמת אין כונת רש"י על תרגום אונקלוס רק ר"ל שפירושו כן. ואה"נ כיוון לחלוק על ת"א ויעוין ברא"ם
 דאעפ"י שכבר הוא שם. מ"פ עברתין כניה פועל עבר כמו זקן שהוא שם ועב"ז מיניה עברתין פועל כמו ויהי כי וקן יצחק. ע"ש ג

שָׁפַר רַעְיָא לְמִדְבָּרָא. וְאַתָּא. לְשׁוּרְיָא
 דְּאַתְגְּלִי עֲלוּהִי יִקְרָא דִּי' דְּחֹרֵב: וְכֵאן
 מוֹסִי'. יִרְעָא נָנִם יִתְרוֹ חֲמוּה אֲמַאֲם מְדִין.
 וּסְאִקְהָא אֵלֵי אֲלֹהֵי יְהוָה. הֲתֵא נָא אֵלֵי
 גַבְל אֵלֹה אֵלֵי חֲרִיב: וְיִרְעָא מִלְּאֵן יְהוָה
 אֵלֵינוּ בְּלִבְתֵּי אֵישׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וְיִרְעָא וְהִנֵּה
 הַסֵּנֶה בְּעַר פֶּאֶשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינְנוּ אֲכֹל:
 וְאַתְגְּלִי. מִלְּאֵבָא דִּי' לִיה. בְּשִׁלְהוּבִית
 אִישְׁתָּא מִנּוּ אֲסִנָּא. וְחֹזָא. וְהָא אֲסִנָּא
 בְּעַר גַּאִישְׁתָּא. וְאַסְנָא לִיתוּהִי מִתְּאֲכֹל:
 פִּתְגִּלָּא לֵה מֶלֶךְ אֵלֹה. בְּעָרִים נָאר מִן
 וּסְט אֲסִנָּא. פִּרְעָא. וְאֵלֹה אֲסִנָּא מִשְׁתַּעֲלִי
 בְּלֵנָאר. וְהוּ לִים יִתְהַרְק: וְיֹאמֵר מֹשֶׁה
 אֲסִרְהִינָא וְאִרְאֵה אֶת־הַמְּרֹאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה
 מִדּוּעַ לֹא־יִבְעַר הַסֵּנֶה: וְיֹאמֵר מֹשֶׁה.
 אֲתַפְּנִי בְּעַן וְאַחֲזִי יֵת חֲזוּנָא רַבָּא הַדִּין.
 מָא דִּין רָא מִתּוֹכְךָ אֲסִנָּא: פִּקְאֵל מוֹסִי.
 אֲמִל אֲנִי וְאַנְעֵר. הֲרָא אֲסִנָּעֵר אֲעִגִּיב.
 מָא בֵּאל אֲסִנָּא לִם יִתְהַרְק: וְיִרְעָא יְהוָה
 פִּי סָר לְרֵאֻת וְיִקְרָא אֵלֵינוּ אֱלֹהִים מִתּוֹךְ
 הַסֵּנֶה וְיֹאמֵר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וְיֹאמֵר הִגְבִּי:
 וְחֹזָא י' אֵרִי אֲתַפְּנִי לְמַחֲזִי. וְקִרָּא לִיה י'
 מִנּוּ אֲסִנָּא. וְיֹאמֵר. מֹשֶׁה מֹשֶׁה וְיֹאמֵר
 הֲאֵנָּא: פִּעֵלִם אֵלֹה אֲנִי־קָד מֵאֵל לִינְעֵר.
 פִּנְאֵרְאֵה מִן אֲסִנָּא. וְקִאֵר. יֵא מוֹסִי יֵא
 מוֹסִי. קִאֵר לִבִּיד: וְיֹאמֵר אֵלֵי־תִקְרַב
 הָלֵם שְׂרֵינְעֻלְיֹךְ מֵעַד־רִגְלֶיךָ בִּי הַפְּקוּם
 אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמֵּת־קִדְשׁ הוּא:
 וְיֹאמֵר לֹא תִקְרַב הִלְבָּא. שְׂרֵי סִינֶה מֵעַל
 רִגְלֶךָ. אֵרִי אֲתֵרָא. דֵּאתָ קִאִים עֲלוּהִי.
 אֲתֵר קִדִּישׁ הוּא: קִאֵר לֹא תִתְקַדֵּם אֵלֵי
 הֵנָּא. אֲנֹעַ נַעֲדָךְ עַן רִגְלֶיךָ. לֹאן
 אֲלִמוּצֵעַ. אֵדִי אַנְתָּ וְאַקְפָּה עֲלִיה מִקְדָּם:
 וְיֹאמֵר אֲנִי אֲלֹהֵי אֲבֹתַי אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיֹסֶתֵר מֹשֶׁה
 פָּנָיו פִּי יֵדֵא מִהַפִּיט אֵלֵי־הָאֱלֹהִים: וְיֹאמֵר.
 אֵנָּא אֱלֹהֵא דְאַבְנֹךְ. אֱלֹהִיה דְאַבְרָהָם.
 אֱלֹהִיה דִּיִּצְחָק וְאֱלֹהִיה דִּיִּיעֲקֹב. וְכַבְּשׁוּן
 מֹשֶׁה לֹא־פֹהִי. אֵדִי דְחִיל מִלְּאֲסִתְּפִלָּא
 בְּצִית יִקְרָא דִּי': קִאֵל אֵנָּא אֵלֹה אֲבִיד.
 שְׁמֹת ב (בְּתֵר תּוֹדֵה)

אֵלֹה אֲבֵרְאֵהִים. אֵלֹה יִצְחָק וְאֵלֹה יַעֲקֹב.
 פִּסְתֵר מוֹסִי וְגַהֵה. אֵד פֶּאֶף. אֵן יִנְעֵר
 אֵרִי נוֹר אֵלֹה: וְיֹאמֵר יְהוָה רֵאֵה רֵאֵתִי
 אֶת־עֵינַי עִמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקוֹתֵם
 שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי גִגְשׁוֹי פִּי יִדְעֵתִי אֶת־
 מִכְּאֲבוֹ: וְיֹאמֵר י'. סִגְרָא גְדִי קִדְמִי.
 שְׁעֵבִיד עִמִּי דְבְּמִצְרַיִם. וְיֵת קְבִידֵתְהוֹן
 שְׁמִיעַ קִדְמִי מִן קִדְמֵי מִפְּלִיחֵהוֹן. אֵרִי גְדִי
 קִדְמִי פִּיבִי־הוֹן: תִּם קִאֵר אֵלֹה. קִד נִצְרַת
 לְצַעֲפָה קוּמִי אֲדִין בְּמַעַר. וּסְמַעַת
 צִרְאֲבָהִם מִן קִבֵּר גִּרְאוּתָהִם. וְעֵלְמַת
 בְּאוּנְאָעָהִם: וְאֵרֵד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם
 וְלִהְיֵלְתוּ מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ מִיִּבֵּה
 וְדִחְבָּה אֶרֶץ־אֶרֶץ זִבְתַּת חֲלָב וְדִבְשׁ אֶרֶץ־
 מִקִּים הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
 וְהַחִי וְהַיְבוּסִי: וְאַתְגְּלִיתִי. לְשִׁיבֹתְהוֹן
 מִיַּד דְּמִצְרַאִי. וְלֹא־פִקְוִיתְהוֹן מִן אֲרֻעָא
 הַהִיא. לְאֲרַע מִבְּא וּפְתִיא. לְאֲרַע. עֲבָדָא
 חֲלָב וְדִבְשׁ. לְאַתֵּר פְּנַעֲנָא וְחֵתָא.
 וְאַמֹּרָאִי וּפְרֻזָּאִי. וְחֹזָאִי וְיִבּוּסָא: פִּתְגִּלִּית.
 לְאַבְלִצָּהִם מִן יַד אֲלִמְצֻרִיָּן. וְאַצַּעֲדָהִם
 מִן דְּאֶרֶךְ אֲבִלְלָה. אֵרִי בְּרֵד גִּיד וְאַסַּע.
 א' בְּרֵד יִפִּיץ אֲלֵכֶן וְאַעֲסֵל. אֵרִי מוּצַע
 אֲבַנְעֵאנִיָּן וְאַחֲתִיָּן. וְאַמֹּרִיָּן וְאַפְרֻזִּיָּן.
 וְאַרְחֻיָּן וְאַלִּיבּוּסִיָּן: וְעֵתָה הִנֵּה צַעֲקַת
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל פְּאֵה אֵלֵינוּ וְגַם־רֵאֵתִי אֶת־
 הַלְחִץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לְחַצִּים אֲתֵם: וְכַעַן.
 הָא קְבִידַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֵלְת לְקִדְמִי.
 וְאַף גְדִי קִדְמִי דוּחֵקָא. דְּבְּמִצְרַאִי דְחִקִּין
 דְּהוֹן: וְאַרְאֵן. הוּדָא צִרְאֵךְ בְּנֵי אֲסִרְאִיל
 קִד וְצֵל אֵרִי. וְאַצִּעָא רֵאִית אֲעִנֵם. אֵדִי
 אֲמַצְרִיָּן צִאנְשׁוּנָהִם: וְעֵתָה לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ
 אֶל־פְּרַעֲה וְהוּצֵא אֶת־עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם: וְכַעַן אֵיתָא וְאַשְׁלַחְךָ לְדוֹת פְּרַעֲה.
 וְאַפִּיקִית עִמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: וְאַן
 תַּעֲאֵל. אֲבַעַת בַּךְ אֵלֵי פִרְעוֹן. וְאַכְרַג
 קוּמִי בְּנֵי אֲסִרְאִיל מִן מִצְרַיִם: וְיֹאמֵר מֹשֶׁה
 אֵלֵי־הָאֱלֹהִים מִי אֲנִי פִי אֶרֶךְ אֶל־פְּרַעֲה
 וְכִי אֲוִעִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם:
 וְיֹאמֵר מֹשֶׁה קְדָם י'. מִן אֵנָּא אֵרִי אֲוִיד

ואת עמדת אחתיה מרחיק. למדע. מא
 יתעביר ליה: פוקפת אנתה מן בעיד.
 לתנצר. מא יצנע בה: ותרד בת פרעה
 רחץ עליה יאר ונערתייה הלכת עליך
 יאר ותרא אתי התבה בתוך הסוף
 ותשלח את אמתה ותקחה: ונתת בת
 פרעה למסחי על נהרא. ועולימתהא
 מהלכן על פיה נהרא. וחזת ית תיבתא
 בגו יערא ואשימת ית אמתה ונסיבתה:
 פנזת אבנה פרעון לתנתסל פי אני.
 ונארהא ימשין עלי שאמיה. וראת
 אתאבות פי וסט אדים. פמדת ידהא
 ואכלתהא: ותפתח ותראהו אתי הילד
 והנה ינער בכה ותחמל עליו ותאמר
 מינני העברים זה: ופתחת וחזת ית
 רביא. והא עולימא בכי. וחסת עלוהי.
 ואמרת. מבני יהודאי הוא דין: פפתחת
 וראתה. פאדא בצני יבני. פשפקת
 עדיה. וקלת. הדא מן אוראד אעבראניין:
 ותאמר אחתו ארי בת פרעה האקה
 וקראתי לה אשה מינקת מן העברית
 ותניק לה אתי הילד: ואמרת אחתיה
 לבת פרעה. האיזיל. ואקרי לה אתהא
 מינקתא. מן יהודיתא. ותניק לה
 ית רביא: קאת להא אנתה. אאמצי.
 ואדעי דך כאמראה מרצעה. מן
 אלעבראניאת. ותרצעה דך: ותאמרי
 לה בת פרעה לבי ותלך העלמה ותקרא
 אתי אים הילד: ואמרת לה בת פרעה
 איזילי. ואזלת עולימתא. וקרת אמיה
 דרביא: קאת להא אבנה פרעון אמצי.
 פמצת אלנאריה. ודעת באם אצני:
 ותאמרי לה בת פרעה הילכי אתי הילד
 הזה והינקתו לי ואני אתן אתי שכרך
 ותקח האשה הילד והניקתו: ואמרת
 לה בת פרעה. הא ליכי. ית רביא הדין
 ואניקתו לי. ואנא אתין ית אנריך.
 ונסיבת אתהא. רביא ואניקתיה:
 קאת להא אבנה פרעון. הא דך הדא

אצני ארצעיה לי. ואנא אעטיך אנרתך.
 פאכלת אלאמראה. אצני וארצעתה:
 ויגדל הילד ותבא להו לבת פרעה ויהי
 לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר פי מן
 המים משיתחו: ורבא רביא. ואיתתיה
 לבת פרעה. והוה לה לבר. וקראת
 שמה משה. ואמרת ארי מן מיא
 שחלתיה: ולמא כבר אצני. גאת בה
 אלי בנת פרעון. וצאר להא כאבן.
 ואסמתה מוסי. קאת. לאני נשרתה מן
 אלמא: ויהי בימים הים ויגדל משה
 ויצא אל אחיו וירא בסבלתם וירא איש
 מצרי מכה איש עברי מאחיו: והוה
 ביום יא האנון. ורבא משה ונפק דות
 אתוהי. ותוא בפולתנהון. ותוא לבר
 מצרי. מתי לגבר יהודי מאתוהי: וכאן
 פי תלך אל אים. אין מוסי כבר וכרג
 ארי אכותה. ונצר בנקרהם. פאדא
 ברגל מצרי. יערב רגל עבראני מן
 אכותה: ויפן כה וכה וירא בייאין איש
 נדך אתי המצרי ויממנהו בתור: ואתפני
 לכה ולכה. ותוא ארי לית אנש. ומתא
 ית מצראה. וממריה כהא: פאתפת
 ימנה ויסרה. וראי אין לים אנסאן.
 פצרב אלמצרי. ודפנה פי ארמל: ויצא
 ביום השני והנה שני אנשים עברים
 נעים ויאמר לרשע למה תכה רעה:
 ונפק ביזמא תגינא. והא תדין גומרון
 יהודאין נען. ואמר לחיבא. למא את
 מחי דתכרך: תם כרג פי איום אתאני.
 פאדרי ברגל עבראניין יתנאציאן. קאל
 ראצאלם מנהמא. למ תקתל צאחכך:
 ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו
 הדתרגני אתה אמר כאשר הרגת אתי
 המצרי וירא משה ויאמר אכן נודע
 הדבר: ואמר. מן שויה לגבר רב ודין
 עגנא. הדמקמלי את אמר. כמא
 דקטלתא ית מצראה. ודחיל משה
 ואמר. בקושיטא אתידע פתגמא: קאל.

חלק הדקדוק ועתה לא יכלה עוד הצפינו כבתהולה, ורגש מקדשה' מורה על הפלות קדושתו (ה' י"ז צ"ב): (ד) ותחמלת
 כה"א הכינוי נחה וזוהי ראויה במספר:

מִן צִיָּדֶךָ. הֲלֹא רִיִּים אֶחָבְמָא עֲדִינָא.
 אֲתִרִיד אֵן תִּקְתְּלֵנִי. כִּמָּא קִתְּלֵת
 אֶלְמַצְרִי. פְּפֹזַע מוֹסִי וְקֹאֵר. אִיקִּינָא
 קִד עֲרַף אֶלְכֹבֵר: וַיִּשְׁמַע פְּרַעֲה אֶת־
 הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לְהִרְגוֹ אֶת־מֹשֶׁה
 וַיִּכְרַת מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרַעֲה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־
 מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עִלֵּי־הַבְּאֵר: וַשְׁמַע פְּרַעֲה יֵת
 פְּתָנְמָא הַדְּרִין. וּבְעָא לְמִקְטֹר יֵת מֹשֶׁה.
 וְעֲרַק מֹשֶׁה מִן קָדָם פְּרַעֲה. וַיִּתֵּיב
 בְּאֶרְעָא דְמִדְיָן וַיִּתֵּיב עַל בְּיַרְא: וְלִמָּא
 סַמְע פְּרַעֲוֹן בַּהֲדָא אֶלְכֹבֵר. מַלְב אֵן יִקְתֹּל
 מוֹסִי. פַּהֲרַב מוֹסִי מִן בֶּן יִדְהָ. וְצֹאֵר
 אֲדִי בִלְד מִדְיָן וְגַלְסַם עֲלִי אֶלְכֹבֵר: וְלִכְתְּוּ
 מִדְיָן שִׁבְעַ בְּנֹת וַתִּבְאֵנָה וַתְּדַלְּנָה
 וַתִּמְלֵאנָה אֶת־הַרְהָטִים לְהַשְׁקִית צֹאן
 אֲבִיהֶן: וְלִרְבָּא דְמִדְיָן שִׁבְעַ בָּנִין. וְאֶתְאָה
 וְדִלְאָה. וּמִלְאָה יֵת רַמְיָא. לְאֶשְׁקָא
 עֲנָא דְאֶבְוֹהוֹן: וּבָאן לְאִמָּאם מִדְיָן כִּבְע
 בְּנָאֵת. פְּנָאֵת וְדִלְאֵת. וּמִלְאֵת אֶלְחִיָּאֵן.
 לְתַסְקִי גַם אֲבִיהֶן: וַיִּבְאֹו הַרְעִים
 וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיִּשְׁעֶן וַיִּשְׁק אֶת־
 צֹאנָם: וְאֶתוּ רַעֲיָא וּטְרֹדוֹנִין. וְקַם מֹשֶׁה
 וּפְרַקִּינִין. וְאֶשְׁקִי יֵת עֲנָהוֹן: פִּלְמָא גֵּאֵן
 אֶרְעָא וּטְרֹדוֹהֶן. וְקַאם מוֹסִי וְאֶנְאֵתְהֶן.
 וּסְקָא גַנְמָהֶן: וַתִּבְאֵנָה אֶל־רַעֲיָאֵן אֲבִיהֶן
 וַיֹּאמֶר מִדְּעַ מִהֲרִיתֶן בְּאֵ הַיּוֹם: וְאֶתְאָה.
 לְיֵת רַעֲיָאֵן אֶבְוֹהוֹן. וְאָמַר. מָא דִּין.
 אוֹחִיתִין לְמִיתִי יוֹמָא דִּין: פְּנָאֵת אֲלִי
 רַעֲוֹאֵר אֲבִיהֶן. קֹאֵל מָא בְּאֵלְבֵן אֶסְרַעְתִּין
 בְּאֶלְמַנִּי אֵלּוּם: וְתֹאמְרִין אִישׁ מְצִרִי
 הִצִּילֵנוּ מִיַּד הַרְעִים וְגַם־דִּלְהָ דָּדָה לָנוּ
 וַיִּשְׁק אֶת־הַצֹּאן: וְאָמַרָא. גּוֹבְרָא
 מְצִרָאָה. שִׁזְבְּנָא מִיָּדָא דְרַעֲיָא. וְאֵת
 מִדְּלָא דָּדָא לָנָא. וְאֶשְׁקִי יֵת עֲנָא:
 פִּקְאֵתְאָ לָהּ. רִגְלֵ מְצִרִי. כִּלְצֵנָא מִן יַד
 אֶרְעָאָה. וְאֶצֵּא דָּדָא לָנָא. וּסְקָא אֲנַם:
 וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֹתָיו וְאִיזִי לְמָה זֶה עֹזְבֵתֶן
 אֶת־הָאִישׁ קִרְאֵן לוֹ וַיֹּאבֵל לָחֵם: וְאָמַר
 לְבְנֹתֶיהָ וְאֵן הוּא. לְמָא דָּגֵן שְׂבָבְתֶינן יֵת

גּוֹבְרָא. קָדָן לִיה וַיִּיכֹל לְחָמָא: קֹאֵר
 לָהֶן וְאִין הוּא. לִסְתֵרְכֵתֶן אֶרְגֵּל. אֶרְעוּהָ
 יֹאבֵל מְעֵאמָא: וַיֹּאֵר מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת־
 הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת־צִפְרָה בְּתוֹ לְמֹשֶׁה:
 וַצִּבִי מֹשֶׁה לְמִתֵּיב עִם גּוֹבְרָא. וַיְהִי יֵת
 צִפְרָה בְּרֵתִיהָ לְמֹשֶׁה: פִּלְמָא אִמְעֵן מוֹסִי
 בְּאֶלְמִקָּאם עֲנַד אֶרְגֵּל. זֹוּגָה בְּצִפְרָה
 אֲבִנְתָּהּ: וַתִּלְד בְּנִין וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גֵּרְשֹׁם
 בֵּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה:
 וַיִּלְדֵת בֶּרֶךְ. וַקִּרָּא יֵת שְׁמִיהָ גֵּרְשֹׁם.
 אֲרִי אָמַר. דְּיִיד הָיִיתִי. בְּאֶרְע נֹכְרָאָה:
 פּוֹלְדֵת אֲבִנָּא. וְאִסְמָאָה גֵּרְשֹׁם. לָאָה
 קָא. צִרְת גֵּרִיבָא פִּי בִלְד גֵּרְבָא: פ
 וַיְהִי בַיּוֹמִים הַרְבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם
 וַיֹּאנְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבָדָה וַיִּזְעֻקוּ
 וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבָדָה:
 וַהוּא בִּזְמַנְא סְנִיָּאֵן הָאֲנֹן. וּמִית מֶלֶךְ
 דְּמִצְרַיִם. וְאֶתְאֲנָחוּ פְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִן
 פּוֹלְחָנָא דְחַתָּת קִשִׁי עֲלִיהֶן וַיִּזְעֻקוּ.
 וּסְלִיקַת קְבִילְתָּהוֹן. לְקָדָם יי מִן פּוֹלְחָנָא:
 וְלִמָּא כָּאן פִּי תִלְד אֶלְאִיָּאָם אֲמִילְהָ. אֵן
 מֶלֶךְ מִצְרַיִם מָאֵת. פִּתְנָהֵר בְּנֵי אֶסְרָאִיל.
 מִן כְּדַמְתָּהֶם אֲצַעֲבָה וְצִרְכּוּ. וְצַעֲד
 תְּגוֹוֹתְהֶם. אֲלִי אֵלָה מִן אֶלְכְּדָמָה:
 וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
 אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אֲבֹרְהָם אֶת־יִצְחָק
 וְאֶת־יַעֲקֹב: וַשְׁמִיעַ קָדָם יי יֵת קְבִילְתָּהוֹן.
 וְדָכִיר יי יֵת קְמוּיָה. דְּעַם אֲבֹרְהָם דְּעַם
 יִצְחָק וְדְעַם יַעֲקֹב: פִּסְמַע אֵלָה שְׁהִיקָהֶם.
 וְדָכֵר עֲהָדָה. אֲדִי מַע אֲבֹרְאָהִים יִצְחָק
 וַיַּעֲקֹב: וַיִּרָא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּדַע אֱלֹהִים: וְגִלִי קָדָם יי שְׁעִבּוֹדָא
 דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר בְּמִי־מְרִיָּה לְמִפְרַקְהוֹן
 יי: פִּנְצִיר אֵלָה אֲלִי בְנֵי אֶסְרָאִיל וְרַחֲמָהֶם:
 וּמֹשֶׁה הָיָה רַעֲה אֶת־
 צֹאן יִתְרוֹ חֲתָנִי בְּחֵן מִדְיָן וַיִּנְדְּגוּ אֶת־הַצֹּאן
 אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים
 חֲרֹבָה: וּמֹשֶׁה הוֹרֵעִי. יֵת עֲנָא. דִּיתְרוֹ
 חֲמוּזִי רַבָּא דְמִדְיָן. וְדָכֵר יֵת עֲנָא לְאֶתְרֵן

שם

שם

חלק ב' ד' ק' ו' ק' ה) את אברהם את יצחק ואת יעקב. הפסחא מרעבת את יצחק. ככל התינאן המוקדקות לחבר יצחק. סוד הפסחא אליו: שפר

משה ואהרן : המא אלמכאטבין פרעון
 מלך מצר. ליכרנ בני אסראיל מן מצר.
 המא מוסי וחרון : ויהי ביום דבר יהוה
 אל משה בארץ מצרים : והות. ביומא
 דמליל יי. עם משה בארעא דמצרים :
 ולמא כאן פי ווס כאטב אלה מוסי פי בלד
 מצר : ס וידבר יהוה אל משה לאמר אני
 יהוה דבר אל פרעה מלך מצרים את
 כד אשר אני דבר אלה : ומליל יי. עם
 משה למימר אנא יי. מליל. עם פרעה
 מלכא דמצרים. ית כד דאנא ממליל
 עמך : תם כלם אלה מוסי. וקאל לה
 אנא אלה. כלם פרעון מלך מצר.
 בגמיע מא אנא אמרך בה : ויאמר משה
 לפני יהוה הן אני ערר שפתים ואיך
 ישמע אלי פרעה : ואמר משה קדם יי.
 הא אנא יקר ממלך. ואיכדין. יקביל
 מני פרעה : פקאל מוסי בן ידי אלה.
 הודא אנא אתג אלפם. וכיף יסמע מני
 פרעון :

פ

ויאמר יהוה אל משה ראה נתתיך אהים
 לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך : ואמר
 יי. למשה חזי. דמנייתך רב לפרעה.
 ואהרן אחיך יהי מתורגמנך : פקאל אלה
 לסוסי. אנצר קד נעלתך אסתארא פי
 אמר פרעון. וחרון איך יכון תרגמאנך :
 אתה תדבר את כד אשר אצוץ ואהרן
 אחיך ידבר אל פרעה ושלח את בניי
 מארצו : את תמליל. ית כד דאפקדנך.
 ואהרן אחיך ימליל עם פרעה. וישלח
 ית בני ישראל מארעיה : אנת תכלם
 חרון איך. בגמיע מא אמרך בה. וחרון
 איך יכלם פרעון. אן יטלק בני אסראיל
 מן בלדה : ואני אקשה את לב פרעה
 והרביתי את אהרן ואת מופתי בארץ
 מצרים : ואנא אקשי ית לבא דפרעה.
 ואסני ית אתותי. וית מופתי בארעא
 דמצרים : ואנא אצעב קרב פרעון. חתי
 אכתר איאתי. ובראהני פי בלד מצר :

מאיה וסבעה ותלאתין סנה : ובני יצהר
 קרה ונפג וזכרי : ובני יצהר. קרה ונפג
 וזכרי : ובני יצהר. קרה ונפג וזכרי : ובני
 עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי : ובני
 עזיאל. מישאל ואלצפן וסתרי : ובני
 עזיאל. מישאל ואלצפן וסתרי : ויקח
 אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות
 נחשון לו לאשה ותלד לו את נדב ואת
 אביהוא את אלעזר ואת איתמר : ונסיב
 אהרן. ית אלישבע בת עמינדב. אחתיה
 דנחשון ליה לאתו. וילידת ליה. ית נדב
 וית אביהוא. ית אלעזר וית איתמר :
 פתזוג חרון. ארישבע אבנה עמינדב
 אכת נחשון. פולדת לה. נדב ואביהוא.
 אלעזר ואיתמר : ובני קרה אסיר ואלקנה
 ואביאסף אלה משפחת הקרחי : ובני
 קרה. אסיר ואלקנה ואביאסף. אלן
 זרעית קרה : ובני קרה. אסיר ואלקנה
 ואביאסף. הולאי עשאר אלקרהיין :
 ואלעזר בן אהרן לקחלו מבנות פוטיאל
 לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה
 ראשי אבות הלויים למשפחתם : ואלעזר
 בר אהרן. נסיב ליה מבנת פוטיאל ליה
 לאתו. וילידת ליה ית פינחס אדין. ריש.
 אבהת ליואי לזרעית חון : ואלעזר אבן
 חרון. תזוג באמראה מן בנאת פוטיאל.
 פולדת לה פינחס. הולאי רויסא אבא
 אלו אננין לעשאר הם : הוא אהרן ומשה
 אשר אמר יהוה להם הוציאו את בני
 ישראל מארץ מצרים ער צבאתם :
 הוא אהרן ומשה. דאמר יי. לחון. אפיקו.
 ית בני ישראל. מארעא דמצרים עד
 חיליהון : המא חרון ומוסי. אדין קאל
 אלה להמא. אכרנא בני אסראיל. מן
 בלד מצר עלי גיושהם : אהם המדברים
 אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני
 ישראל ממצרים : הוא משה ואהרן : אנן.
 דממלילין עם פרעה מלכא דמצרים.
 לאפקא ית בני ישראל ממצרים. הוא

חלק הדקדוק. א) הם המדברים. במחברת בן אשר ו'ל המדברים שוא שתחת המ'ם נח. ועל דקדוקו אנו סומכים. ובשאר המקרא נר [לשון סהר"ב] : ב) הוא משה ואהרן נקצת הינאן תיבת הוא כמפחא :

הנוד ופלוא חצרון וברמי. אלון זרעית
 ראובן: הולאי רויסא ביות אבאיאהם.
 בני ראובן בכר אסראיל. הנוד ופלוא
 חצרון וברמי. הדה עשאר ראובן: ובני
 שמעון ימואל וימין ואהר ויבין וצחר
 ושאר בני הנגענות אלה משפחת שמעון:
 ובני שמעון. ימואל וימין ואהר ויבין
 וצחר. ושאר בר פגענותא. אלון זרעית
 שמעון: ובני שמעון. ימואל וימין ואהר
 ויבין וצחר. ושאר אבן אלכנעאנייה.
 הדה עשאררה: ואלה שמות בני-לוי
 לתלדתם גרשון וקהת ומררי ושני חיי
 לוי שבע ושלושים ומאת שנה: ואלון
 שמהת בני לוי לתולדתהון. גרשון וקהת
 ומררי. ושני חיי לוי. מאה ותלתין ושבע
 שנין: והולאי אסמא בני לוי עדי
 תיאלידהם. גרשון. וקהת ומררי. וסני
 חיוה לוי. מאיה וסבעה ותלאתין סנה:
 בני גרשון לבני ושמעי למשפחתם:
 בני גרשון. לבני ושמעי לזרעיתהון: בני
 גרשון. לבני ושמעי לעשאררהם: ובני
 קהת עמרם ויצחר וחברון ועזיאל ושני
 חיי קהת שלש ושלושים ומאת שנה:
 ובני קהת. עמרם ויצחר. וחברון ועזיאל.
 ושני חיי קהת. מאה ותלתין ותלת שנין:
 ובני קהת. עמרם ויצחר. וחברון ועזיאל.
 וסני חיוה קהת. מאיה ותלאתה
 ותלאתין סנה: ובני מררי מחלי ומושי
 אלה משפחת הלוי לתלדתם: ובני מררי
 מחלי ומושי. אלון זרעית לוי לתולדתהון:
 ובני מררי מחלי ומושי. הולאי עשאר
 ארואניין עדי תיאלידהם: ויקח עמרם
 אתיוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו אתי
 אהרן ואת משה ושני חיי עמרם שבע
 ושלושים ומאת שנה: ונסיב עמרם. ית
 יוכבד אחת אבוהי ליה לאתו. וילידת
 ליה. ית אהרן וית משה. ושני חיי עמרם.
 מאה ותלתין ושבע שנין: פתווג עמרם.
 ביוכבד עמתה קבל אן תחצר עליה.
 פולדת לה הרון ומוסי. ובאן סני חיותה.

מאיה

אעטיה לאבראהים יצחאק ויעקוב.
 פאעטיה לכם חווא. אנא אלה אפי
 בדארך: וידבר משה בן אר-בני ישראל
 ולא שמעו אר-משה מקצר רוח ומעבדה
 קשה: ומליל משה. בן עם בני ישראל.
 ולא קבילו מן משה. מעיק רוח.
 ומפוקתנא דהיה קשי עליהון: פכלם
 מוסי בדארך בני אסראיל. ולם יקבלו
 מנה. מן ציק ארואחהם. ומן כדמתהם
 אצעבה:

פ

וידבר יהוה אר-משה לאמר: ומליל יי
 עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי
 תכלימא: בא דבר אר-פרעה מלך
 מצרים וישלח את בני ישראל מארצו:
 עזר מליל. עם פרעה מלכא דמצרים.
 וישלח ית בני ישראל מארעיה: אדכל
 כלם פרעון מלך מצר. אן יטק בני
 אסראיל מן בודה: וידבר משה לפני
 יהוה לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי
 ואיך ישמעני פרעה ואני ערד שפתים:
 ומליל משה. קדם יי למימר. הא בני
 ישראל לא קבילו מני. ואיכרין יקביל
 מני פרעה. ואנא יקיר ממלד: קאל יא
 רב. הודא בני אסראיל לם יקבלו מני.
 פכיף יקבל מני פרעון. ואנא ארתג
 אלפם:

פ

וידבר יהוה אר-משה ואר-אהרן ויצים
 אר-בני ישראל ואר-פרעה מלך מצרים
 להוציא את בני ישראל מארץ מצרים:
 ומליל יי עם משה ולאהרן. ופקידנון
 לות בני ישראל. ולות פרעה מלכא
 דמצרים. לאפקא ית בני ישראל מארעא
 דמצרים: תם כלם אלה מוסי והרון.
 ואוצאהמא בסכב בני אסראיל. ובסכב
 פרעון מלך מצר. אן יכרנא בני
 אסראיל מן בלד מצר: ס אלה
 ראשי בית-אבתם בני ראובן בכר
 ישראל הנוד ופלוא חצרון וברמי אלה
 משפחת ראובן: אלון רישי בית
 אבהתהון. בני ראובן בוכרא דישראל.

שמות ד (כתר תורה)

רִיחָנָא. בְּעֵינַי פְּרַעַה וּבְעֵינַי עֲבָדוּהִי.
 לַמֶּתֵן חֲרִבָא בִּידְהוֹן לַמְקַטְנָא: פִּקְאֵלוּ
 לְהַמָּא. יִנְצֹר אֵלֶּה עֲלֵיכֶם וַיְחַכֵּם. כִּמָּא
 אִפְסַדְתִּמָּא הָאֵנָּא. עֵנַד פְּרַעוֹן וְעֵנַד
 קְוֹאֲדֵה. חֲתָא לֹו כֹּאן סִיפָא פִי אִיִּדִיהֶם
 לְקַתְּלוֹנָא: וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר
 אֲדֹנָי לְמָה הִרְעִיתָה לְעַם הַזֶּה לְמָה זֶה
 שְׁלַחְתָּנִי: וַתֵּב מֹשֶׁה. לְקָדָם יי' וַאֲמַר.
 יי'. לְמָא אֲבֵאִישְׁתָּא לְעַמָּא הַדִּין. לְמָא
 דִּנְן שְׁלַחְתָּנִי: פְּרַנְעֵ מוֹסִי. אֲדֹנָי אֵלֶּה
 וְקֹאֵל. יֵא רַב. לִם אֲבֵרִית הוֹלֵאִי אֲרָקוֹם.
 וְלִמָּא דָּא בַעֲתַת כִּי: וּמֵאֵז בְּאֲתִי אֶל־
 פְּרַעַה דְּדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הִרַע לְעַם הַזֶּה וְהִצֵּל
 לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־עַמְּךָ: וּמַעַדְן הִעֲלִית דֹּת
 פְּרַעַה לְמַלְלָא בְּשִׁמְךָ. אֲבֵאִישׁ לְעַמָּא
 הַדִּין. וְשִׁיזְבָּא דָּא שִׁיזְבְּתָא יֵת עַמְּךָ:
 וּמִן חֵין דְּכִלְתָּ אִי־פְּרַעוֹן וּכְאִטְבַּתְהָ בְּאִסְמֵךְ
 אִסָּא אִיהֶם. וְלִם תְּכַלְצֵהֶם מִן דָּאךְ: וַיֹּאמֶר
 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲתָה תֵרְאֶה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה
 לְפְרַעַה כִּי בִיד הַזֹּקֵה יִשְׁלַחֶם וּבִיד הַזֹּקֵה
 יִגְרַשֵּׁם מֵאַרְצוֹ: וַאֲמַר יי' לְמֹשֶׁה. כַּעַן
 תַּחֲזִי. דֹּא עֵבִיד לְפְרַעַה. אֲדֹנָי בִיד תְּקִיפָא
 יִשְׁלַחְנוֹן. וּבִיד תְּקִיפָא. יִתְרִיכְנוֹן מֵאַרְעֵיהִי:
 פִּקְאֵל אֵלֶּה לְמוֹסִי. אֵלֶּאן תִּנְצֹר מָא
 אֲצַנַע בְּפְרַעוֹן. אֵנָּה סִיטְלָקְהֶם בִּיד
 שְׂדִידָה. וַיִּמְרָדְהֶם מִן בְּלָדָה בִּיד שְׂדִידָה:

קב"ד פים' סי' מער"י. ומפטרין כיוקאל מ"ז הודע.

ס
 דר"ד למנחת שבת וב' ח' וידבר
 אֵלֶּהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה:
 וּמַלְלִיד יי' עִם מֹשֶׁה. וַאֲמַר לִיה אֲנָא יי':
 תִּם כֹּלִם אֵלֶּה מוֹסִי. וְקֹא לֵה אֲנָא אֵלֶּה:
 וְאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב
 בְּאֵל שְׂדֵי וּשְׂמִי יְהוָה לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם:
 וְאַתְּנִלִּיתִי. לְאַבְרָהָם. לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב
 בְּאֵל שְׂדֵי. וּשְׂמִי יי'. לֹא הוֹדַעִית לְהוֹן:
 אֲדִי תִגְלִית לְאַבְרָהָם. וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב
 בְּאִטְאִיק אֲלִכְאִפִּי. וְאִסְמִי אֵלֶּה פִקְטִי.
 לִם אַעֲרֹפְהֶם בְּדֹאךְ: וְגַם הִקְמַתִי אֶת־
 בְּרִיתִי אִתְּם לְתַת לָהֶם אֶת־אַרְצָן בְּנִנְעֹן

את ארץ מגריהם אשר נגרו בה: ואף
 אקיימת ית קימי עמהון. למתן להון ית
 ארעא דבנען: ית. ארע תותבותהון
 דאתותבו בה: ואיצא תבתת עהדי
 מעהם. לאעטיהם בלד כנעאן. בלד
 סכנאהם אדי סכנוה: וגם אני שמעתי
 את־נאקת בני ישראל אשר מצרים
 מעבדים אתם ואזכר את־בריתי: ואת
 קדמי שמיע. ית קבילת בני ישראל.
 דמצראי מפלחין בהון. ודכירנא ית קימי:
 ואיצא קד סמעת שהיק בני אסראיל.
 אדי אמצרוין יסתכדמונהם ודכרת עהדי:
 לכן אמר לבני־ישראל אני יהוה והוצאתי
 אתכם מתחת סבלת מצרים והצילתי
 אתכם מעבדתם ונאלתי אתכם בזרוע
 נטויה ובשפטים גדלים: ככן. אימר לבני
 ישראל אנא יי'. ואפיק יתכון. מנו דחוק
 פולחן מצראי. ואשיזיב יתכון ספולחנהון.
 ואפרוק יתכון בדרע מרמם. ובדינין
 רברבין: דדאך קול לבני אסראיל אנא
 אלה אקסמת. לאכרנכם מן תחת נקל
 אמצרוין. ואכלצכם מן כדמתהם. ואפככם
 בדראע ממדורה. ואחכאם עצימה:
 ולקחתי אתכם לי לשם והייתי לכם
 לאלהים וידעתם כי אני יהוה אלהיכם
 המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים:
 ואקריב יתכון קדמי דעם. ואהוי לכון
 לאלה. ותדעון. ארי אנא יי' אלהכון.
 דאפיק יתכון. מנו דחוק פולחן מצראי:
 ואתכדכם לי אמה. ואכון לכם אדאהא.
 ותעדמון אני אלה רבכם. אדמכרנכם.
 מן תחת נקל אמצרוין: והבאתי אתכם
 אלה־ארץ אשר נשאתי את־ידי לתת
 אתה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי
 אתה לכם מורשה אני יהוה: ואעיל
 יתכון דארעא. דקיימית במימרי. למתן
 יתה. לאברהם ליצחק וליעקב. ואתן
 יתה לכון. ירותא אנא יי': וארכלכם
 ארי אדבלד. אדי אקסמת באמרי. אן

לאמר למה תעשה כה לעבדיך: ואתו.
 סרכי בני ישראל. וצוהו קדם פרעה
 למימר: למה מתעבד פדון לעבדיך:
 פנאו ערפא בני אסראיל. ואסתנאתו
 אי פרעון קאירין. לסתצנע כדא בעבדיך:
 תבן אין נתן לעבדיך ודבנים אמרים לנו
 עשו והנה עבדיך מכים יוחטאת עמך:
 תבנא. לא מתייהב לעבדיך. ודבניא.
 אמרין לנא עבדו. והא עבדיך. לקן וחטן
 עליהון עמך: תבן לס ידפע לעבדיך.
 ויקולון לנא אזרבו לבנא. והודא עבדיך.
 מצרובין ממא יכטי עליהם קומך: ויאמר
 נרפים אתם נרפים עליכן אתם אמרים
 נלכה נזכחה ליהוה: ואמר. בטלנין
 אתון בטלנין. על פן אתון אמרין. גיזיל
 נדבח קדם יי: קאל אתם מרפהון.
 לדאך אתם תקולון. נמצי נדבח
 דרבנא: ועתה לבו עבדו ותבן לא ינתן
 לכם ותבן לבנים תתנו: וכען איזיל
 פרחו. ותבנא לא יתייהב לבן. וסכום
 לבניא תתנו: ואן אמצו אעמלו. ותבן לס
 ידפע לכם. וצראיבכם תופון: ויראו
 שטרי בני ישראל אתם פרע לאמר לא
 תגרעו מלבניכם דבר יום ביומו: וחזו.
 סרכי בני ישראל. יתהון בביש למימר.
 לא תמנעון מלבניכון פתגם יום ביומיה:
 פנצרו ערפא בני אסראיל בשר קאירין.
 לא תנקצון מן לבנכם אמר יום ביומה:
 ויפגעו אתי משה ואתי אהרן נצבים
 לקראתם בצאתם מאת פרעה: וערעו
 ית משה וית אהרן. קימין לקדמותהון.
 במפקהון מלות פרעה: פפאנו מוס'
 והרון. ואקפין תקאהם. ענד כרוגהם
 מן ענד פרעון: ויאמרו אלהם ירא יהוה
 עליכם וישפט אשר הבאשתם אתי
 ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת
 חרב בידם דהרגנו: ואמרו להון. יתגלי
 יי. עליכון ויתפרע. דאבאישתון ית

בפתגמין במדין: יתקל אדעמל. עדי
 אלקום וישתגלון בה. ולא ישתגלון
 באמור באסדה: ויצאו נגשי העם ושמרו
 ויאמרו אלהים לאמר כה אמר פרעה
 אינני נתן לכם תבן: ונפקו. שלטני עמא
 וסרכוהי. ויאמרו לעמא למימר. פדנן אמר
 פרעה. לית אנא. יהיב לבון תבנא: פכרנו.
 גלאוזה אקום וערפאתם. וקאו להם. כדא
 קא פרעון. לים אנא מעטיכם תבנא: אתם
 לבו קחו לכם תבן מאשר תמצאו פי אין
 נגרע מעבדתכם דבר: אתון. איזילו סבו
 לבון תבנא. מאתר דתשכחון. ארי לא
 מתמנע. מפידתכון מדעם: אתם אמצו
 כדו לכם תבנא. מן חית תגרון. חתא
 תערמון. אנה לים ינקץ מן עמלכם שיא:
 ויפץ העם בכדי ארץ מצרים לקשש קש
 לתבן: ואתבדר עמא בכל ארעא דמצרים.
 דנבנא גלי דתבנא: פתבדר אלקום פי
 גמיע ברד מצר. ליקמשון קשא לאתבן:
 והנגשים אצים לאמר פדו מעשיכם דבר
 יום ביומו מאשר בהיות התבן: ושלטניא
 דתקין למימר. אשלימו עבדתכון פתגם
 יום ביומיה. פמא דהויתון עבדין פד
 מתייהב לבון תבנא: ואגלאוזה מלחין
 קאירין. כמרו עמלכם אמר יום ביומה.
 כמא כאן פי וקת אעמא אתבן: ויכו
 שטרי בני ישראל אשר שמוי עליהם נגשי
 פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם
 דלבן פתמול שלשם נם תמול נם יהיום:
 ודקו. סרכי בני ישראל. דמניאו עליהון.
 שלטני פרעה למימר. מדין. לא
 אשלימתון גזירתכון דמרמי לבנין
 פמאתמדי ומדקמוהי. אף תמלי אף יומא
 דין: פצרבא ערפא בני אסראיל. אדי
 ולאם עליהם. גלאוזה פרעון וקיד להם.
 מא באלכם תכמלו צראיבכם אן תדבנון
 מתד אמס ומא קבלה. אמס ואליום:
 ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה

ריחנא

חלק הדקדוק (ב) אשר שמו עליהם. המעם בשי"ן והיא מלעיל: (ג) וחטאת עמך נאמר. כי הוא כמו וחטאה בחילוף
 ה"א הנקבה בחי"ו והרפות האלף, ובא במשקל ועשת את התבואה והוא בינו לפרעה דרך מוסר [מהריב"ש]: (ד) ירא. ה' מלעיל
 וחד מלרע:

ומליך אהרן. ית כר פתגמ'א. דמליך יי
 עם משה. ועבד את'א לעיני עמ'א :
 פכלמהם הרון. בנמיע אכראם אדי כלם
 אלה מוסי. וצנע אלמעגזאת בחצרה
 אלקום: ויאמן העם וישמעו כייפקר
 יהוה את בני ישראל וכי ראה את ענינם
 ויקרו וישתחוו: והימן עמ'א. ושמעו.
 ארי דכור יי ית בני ישראל. וארי גלי
 קדמוהי שעבודהון. וברעו וסגידו: פאמן
 אלקום. אד סמעו. אן קד דכר אלה בני
 אסראיל. ונצר לצעפיהם. פכרו וסגדו:
 ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה
 כה אמר יהוה אלהי ישראל שלח את
 עמי ויחגו לי במדבר: ובתר כן. עאלו
 משה ואהרן. ויאמרו לפרעה. כדנן אמר
 יי אלהא דישראל. שלח ית עמי. ויחגון
 קדמי במדבר'א: ובעד דאלך. דכל מוסי
 והרון. וקאלו לפרעה. כדא קאל אלה
 אלאה אסראיל. אטק קומי יחגון די פי
 אכבר: ויאמר פרעה מי יהוה אשר
 אשמע בקלו לשלח את ישראל לא
 ידעתי את יהוה וגם את ישראל לא
 אשלח: ויאמר פרעה. שמא דיי לא
 אתגלי לי דאקביד למימריה. לשלח
 ית ישראל. לא אתגלי לי שמא דיי. ואף
 ית ישראל לא אשלח: קאל פרעון. מן
 אלה חתא אקבר מנה. ואטק בני
 אסראיל. לם אערף אלה. ודא אטק בני
 אסראיל איצא: ויאמרו אלהי העברים
 נקרא עלינו נקבה נא דרך שלשת ימים
 במדבר ונבחה ליהוה אלהינו פניפגענו
 בדבר או בחרב: ויאמרו. אלהא דיהודאי
 אתקרי עזנא. גיזיל כען. מהלך תלתא
 יומין במדבר'א. ונדבח קדם יי אלהנא.
 דקמא יערעננא. במזת או בקטור: קאלו.
 אלהא ארעבראניין ואפאנא אמרה.
 נמצי אלאן. מסיר תלאתה אייאם פי
 אכבר. ונדבח לדהרבנא. כדא יפאנינא.
 במזת או בסיף: ויאמר אלהם מך

מצרים למה משה ואהרן תפריעו את
 העם ממעשיו לכו לסבלתיכם: ואמר
 להון מדבא דמצרים. למא משה ואהרן.
 תבטלון ית עמ'א מעבדתהון. איזלו
 לפולחנבון: קאל דהמא מלך מצר. לם
 יאמוסי והרון. תגלבון אקום מן אעמאיהם.
 אמצו נקלכם: ויאמר פרעה הן רבים.
 עתה עם הארץ והשפתם אתם מסבלתם:
 ואמר פרעה. הא מדסגיאיין כען עמ'א
 דארעא. ותבטלון ותהון מפולחנהון: תם
 קאל פרעון. אמן כתר'ה אהל אלכבר.
 חתא תעטלונחם מן נקלהם: ויצו פרעה
 ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שטריו
 לאמר: ופקיד פרעה ביום ההוא. ית
 שלטוני עמ'א. וית סרכוהי למימר: ואמר
 פרעון פידאלך אדיום. גלאוזאת אלקום.
 וערפאהם קאירא: לא תאספון דלת
 תבן לעם דלכן הדבנים פתמוד שלשם הם
 ילכו וקששו להם יתבן: לא תיספון.
 למתן תבנא לעמ'א. למרמי לבנין
 כמאתמלי ומדקמוהי. אנון ייזלון. ויגבון
 להון תבנא: לא תעאודו. אן תעטו אקום
 תבנא. לידבנון אלבן מתל אמסומא
 קבלה. בלהם ימצון. ויקמשון להם תבנא:
 ואת מתכנת הדבנים אשר הם עשים
 המוד שלשם תשימו עליהם לא תגרעו:
 מפנו פיי נרפים הם עליכן הם צעקים
 לאמר נקבה נבחה לאלהינו: וית סכום
 לבניא. דאנון עבדין מאתמלי ומדקמוהי
 תמנון עליהון. לא תמנעון מניה. ארי
 פטלנין אנון. ער כן. אנון מצוהין למימר.
 גיזיל נדבח קדם אלהנא: וצראיב אלבן.
 ארי כאנו יצנעוהא אמס ומא קבלה
 ציירוהא עליהם. לא תנקצון מנהא.
 לאנהם מרפהון. לדאלך הם יצרכון
 ויקולון. נמצי נדבח דרבנא: תכבר
 העבדה עליה אנשים ויעשו בה ואלו ישעו
 בדברי שקר: יתקף פולחנא. על
 גובריא ויתעסקון בה. וקא יתעסקון

חלק הדקדוק (י) הן רבים עתה עם הארץ. ת"א הא מדיטאין כען ועיקר: (א) וקששו להם תבן. השו"א שבשו"ן נע [מהריב"ש]:
 בפתגמין

לך. אטלק אנני יעברני. פאן אבית אן תטלקה. האנא קאתל אננד בכרך: ויהי בדרך במדון ויפגשו יהוה ויבקש המיתו: והוה באורחא בבית מבתא וערעיה מלאנא די. ובעא למקטליה: ודמא כאן פי אטריק פי אלמבית. פאנא ודדה מלך אלה. ומלב קתלה: ותקח עפרה צר ותכרת את ערקת בנה ותנע לדגלו ותאמר פי התן דמים אמה לי: ונסבת צפורה טנרא. וגורת ית ערלת ברה. וקריבת לקדמוהי. ואמרת. בדמא דמהולתא הדין אתיהיב חתנא לנא: פאכדת צפורה צאנא. וקטעת קלפה אבנהא. וקדמתה בין ידיה. וקצת. כאד אלערוס אן יכון מקתולא: וירף מפניו אז אמרה חתן דמים למולת: ונה מניה. כבן אמרת. אדולי דמא דמהולתא הדין אתהייב חתנא קטול: פכף ענה. חנינד קאת. צאר אלערוס אמקתול מכתנא:

פ

ויאמר יהוה אל אהרן דה לקראת משה המדברה וילך ויפגשו ביהרה האהיו שיק דו: ואמר יי לאהרן. איזיד לקדמות משה למדברא ואז. וערעיה. בטורא דאתגלי עלוהי יקרא די. ונשיק ליה: פקאל אלה דהרון. אמין תלקא מוסי אלי אדבר. פמצא. וואפאה. פי גבר אלה וקבלה: ויגד משה לאהרן את פדידברי יהוה אשר שלחו ואת פדיהא את אשר צוהו: וחוי משה לאהרן. ית כל פתגמאי די דשלחיה. וית כל אתיא דפקדיה: פאכברה מוסי. בגמיע כלאם אלה אדי בעת בה. וגמיע אלאיאת אדי אמרה: ויגד משה ואהרן ויאספו את כל זקני בני ישראל: ואז משה ואהרן. וכנשו. ית כל סבי בני ישראל: פמצא מוסי והרון. וגמעא. גמיע שיוך בני אסראל: וידבר אהרן את כל הדברים אשר ידבר יהוה אל משה ועש האתת לעיני העם:

אבותי אדין במצר. ואנצר הל הם באקיון. קאל לה יתרו אמין בסלאם: ויאמר יהוה אל משה במדון דה שב מצרים כי מתו פדי האנשים המבקשים את נפשך: ואמר יי למשה במדון. איזיד תוב למצרים. ארי מיתו כל גובריא. דבעו למקטד: הם קאל אלה למוסי במדון. ארגע אמין ארי מצר. לאן קד מאת גמיע אדקום. אלמטארבין קתדך: ויקח משה את אשהו ואת בניו וירכבם עליהמר וישב ארצה מצרים ויקח משה את מטה האלהים בידו: ונסוב משה ית אתתיה וית בנוהי. וארבינון על חמרא. ותב לארעא דמצרים. ונסוב משה. ית חוטרא דאתעברו ביה נסין מן קדם יי בידיה: פאכד מוסי וונתה ואולאדה. וארכבהם עלי אלהמאר. (ובעת בהם) ורגע ארי בדר מצר. ואכד ארעצא אדי אמרה אלה בהא פי ידה: ויאמר יהוה אל משה בדכתך לשוב מצרים מה ראה פדי המפתים אשר שמתי בידך ועשיתם לפני פרעה ואני אחזק את לבו ולא ישלח את העם: ואמר יי למשה. במהכך למתב למצרים. חזי. כל מופתיא דשויתי בידך. ותעברנון קדם פרעה. ואנא אתקוף ית לביה. ולא ישלח ית עמא: הם קאל אלה לה. פי מציך לתרגע ארי מצר. אנצר גמיע אבראהין אתי ציורתהא פי ידך. אננעהא בין ידי פרעון. ואנא אשרד קרבה. ולא יטלק אדקום: ואמרת אדי פרעה בה אמר יהוה בני בכרי ישראל: ותימר דפרעה. פדנן אמר יי. ברי בוכרי ישראל: וקול לה. כדא קא אלה. משרפא אבני בכרי אסראל: ואמר אליך שדח את בני ויעברני ותמאן לשדחו הנה אנכי הרג את בנה בכרך: ואמרת לך. שלח ית ברי ויפדח קדמי. ומסריב את לשדחותיה. הא אנא קטיל. ית ברה בוכרך: פקלת

חלק הדקדוק (ה) המבקשים את נפשך, השוא שותחת המים נע. (סדרו"ב) (ט) וישב ארצה. הח"א נוספת כי המלה מלמעלה. (שם) שמות ג (כתר תורה)

פלא לם יומנון כך . ולם יקבדון אלאיה
 אציה אאודה . פיזמנון בארציה אתאניה :
 והיה אמלא יאמיני גם לשני האתות
 האלה ולא ישמעוין לקלה ודקתת ממימי
 הלאר ושפכת היבשה והיו המים אשר
 תקת מן הלאר והיו קדם פינפשת : והיו .
 אם לא יהמנון . אף לתרון אתיא האקין .
 ולא יקבדון מנה . ותסב מפיא דבנהרא .
 ותשפוד ליבשתא . ויהון מפיא דתסב מן
 גהרא . ויהון קדםא ביבשתא : פאלם יומנון
 בהאתין אלאיתין . ולם יקבדון מנך . פכר
 מן מא אגיר . ואענבה פי אריבאם . פאנה
 ינקרב . ויציר דמא פי אריבאם : ויאמר
 משה אלהיה בני אדני לא איש דברים
 אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז
 דברך ארעבך בני כבדפה וכבד לשון
 אנכי : ואמר משה קדם יי כבעו יי .
 לא גבר דמלוד אנא . אף מאתמלי אף
 מדקפוהי . אף . מעדן דמלודתא עם
 עבדך . ארי יקר ממלד . ועמיק לישן
 אנא : פקאר מוסי דרבה יא רבי . לים
 אנא דו נטק . מן אמסומא קבלה . ולא
 מן חין כאטבת עבדך . בר אנא תקיד
 אלפם וארסאן גמיעא : ויאמר יהוה אליו
 מי שם ופה לאדם או מי ישים אלם או
 חיש או פקת או עור הלא אנכי יהוה :
 ואמר יי ליה . מן שני פוטא לאנשא . או
 מן שני אלמא . או חרשא . או פתיחא
 או עורא . הלא אנא יי : פקאר אלה
 לה . מן כדק נטק לאנסאן . או מן יכדק
 אראצם . או אראכרם . או אלבעיר או
 אראעמא . אלם אנא אלה : ועתה קך
 ואנכי אהיח עם פיד ויהוה אשר
 תדבר : וכען איזיל . ומימרי יהי עם פומך .
 ואלפינדך דתמלוד : ואלאן אמין . ואנא
 סאכון מע קודך . ואדךך ערי מא
 תתבלם בה : ויאמר בני אדני שקח
 גא ביד השדה : ואמר כבעו יי . שקח
 בען ביד מן דבשר למשחה : קאל

יא רבי . אנעת במן את באעתה
 ויחר אף יהוה במשה ויאמר הלא אחרן
 אחיך הדני ידעתי כידבר ידבר הוא
 וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמה
 בלבבו : ותקוף רוגזא דיי במשה . ואמר
 הלא אחרן אחוד ליואה . גרי קרמי .
 ארי מלדא ימליל הוא . ואף הא הוא
 נפיק לקדמותך . ויחזינדך ויחדי פלפיה :
 פאשתד געב אלה ערי מוסי . וקאר
 ארים הרון אנך אליואני . אנא אעדם
 באנה מתכלם . והודא הו איצא יכרג
 תלקאך . פינצר אריך ויסר פי קרבה :
 ודברת אליו ושמת את ההדברים בפיו
 ואנכי אהיה עם פיד ועם פיהו והוריתי
 אתכם את אשר תעשוין : ותמלוד עמיה .
 ותשוי ית פתגמא בפומיה . ומימרי .
 יהי עם פומך ועם פומיה . ואליף יתבון . ית
 דתעבדון : פכלמה . וצירי אבלאם פי פאה .
 ואנא סאכון מע קודך וקולה . ואדלכמא
 ערי מא תצנעון : ודבר יהוה קך אלי
 העם והיה הוא יהוה לך לפה ואתה
 תהיה ליו לאלהים : וימלוד הוא לך עם
 עמא . ויהי הוא יהי לך למתורגמן . ואת
 תהי ליה לרב : ויבלם הו לך אלקום .
 ויבון הו לך תרגמאנא . ואנת תכון לה
 אסתאדא : ואת הפטה הוה תקת בידך
 אשר תעשה בו את האתת : וית חוטרא
 הדין תסב בידך . דתעביר ביה ית אתיא :
 וכד הדה אלעצא פי ידך . אדי תצנע בהא
 אלמעגואת :

פ
 וילך משה וישב אריתר חתנו ויאמר
 לו ארכה נא ואשובה אל אחי אשר
 במצרים ואראה העודם חיים ויאמר
 יתרו למשה קך לשלום : ואזל משה .
 ותב דות יתר חמוהי . ואמר ליה איזיל
 בען . ואתוב דות אחי דבמצרים . ואחוי
 העד בען אנון קימין . ואמר יתרו . למשה
 איזיל לשלום : פמצא מוסי . ורגע אליו
 יתר חמוה . וקאר לה אמצי וארגע . אליו

אבותי

חלק הרקדוק ז) מי שם פה . צריך וקורא להמעיק השופר בש"ן להרחיב הקמ"ץ שלא להחליפו במקף .

וידברו ליה רבנא : ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה : ומדמי גלי . ארי . לא ישפוק יתכון . מלכא דמצרים למיז . ולא מן קדם דחיליה תקופ : ואנא אעלם . אין מלך מצר לם ידעכם אין תמצון . ולא ביד שדידה : ושלחתי את ידי והביתי אתי מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבן ואחרי כן ישלח אתכם : ואשלח ית מתת גבורתי ואמחית מצרא . בכל פרישתי . האעביד פניהון . ובתר פן ישלח יתכון : חתא אבעת באפאתי ואצרב אלמצרון . בנמיע אענובאתי . אדי אצנעהא פי מא בניהם . ובער דאלך יטרקנם : ונתתי את יתו העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכו לא תלכו ריקם : ואתין ית עפא דדון לרחמין בעיני מצרא . והי ארי תהכו . לא תהכו ריקנין : ואעטי ארקום הצאא ענד אלמצרון . פארא מציתם . לא תמצון פארנא : ושאלה אשה משנתה ומנת ביתה פלג כסף וכלי זהב ושמתל ושמתם על פניכם ועל פניתיכם ונצלתם את מצרים : ותשאל אתתא משיבנתה ומקריבת ביתה . מנין דכסף . ומנין דזהב ודבושין . ותשוון . על פניכו ועל פנתכו . ותזקנון ית מצרים : כל תסתוהב אלאמראה מן מסאנתתהא וגארתהא . אניה פצה . ואניה דהב ותיאבא . ותצירוהא עלי בניכם ובנאתכם . ותנתספון אלמצרון : וישן משה ויאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקלי פי יאמרו לא יגאא אלה יהוה : ואתיב משה ואמר . והא לא יהימנו לי . ולא יקברון מני . ארי ימרון . לא אתגלי קד יי : פאנאב מוסי וקאל . לעלהם לם יומנוני . ודם יקברון מני . ארי יקורון . לם תגאא קד אלה : ויאמר אלו יהוה מזה בידך ויאמר משה : ויאמר ליה יי מא דין בידך . ויאמר חוטרנא : וקאל ליה אלה

מנבהא מא דא בידך . קאל עשא : ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה והי קנחש ויגם משה מפניו : ויאמר רמה לארצה . ורמה לארצה והוה לחויא . וערק משה מן קדמוהי : קאל אמרההא עלי ארץ . פטרחהא ועארתי תעבאנא . פהרב מוסי מן בין ידיה : ויאמר יהוה אל משה שלח ידך ואחו בנבו וישלח ידו ויחוק פן והי למשה פכפו : ויאמר למשה . אישיט ידך . ואחיד פדנניה . ואשיט ידיה ואתקיף ביה . והוה לחוטרנא בידה : קאל אלה ליה . מד ידך . ואמסך דננה . פלמא מד ידה ומסכה . צארת עשאא פי ידה : למען יאמינו פי יגראה אלה יהוה אלהי אנתם אלהי אנתם אלהי יצחק ואלהי יעקב : פדיל דיהימנון . ארי אתגלי קד . יי אלהא דאכדתהון . אלהיה דאנתם . אלהיה דיצחק ואלהיה דיעקב : לני יומנון . אנה תגאא קד . אלה אלה אנא אנתם . אלהא אבראהים . אלה יצחק ואלהא יעקוב : ויאמר יהוה לו עוד תבאנא ידך פתיקה ויבא ידו פתיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת בשלג : ויאמר ליה עוד . אעיל פען ידך בעטפך . ואעיל ידיה בעטפיה . ואפקה . והא ידיה חווא פתגנא : סקאל אלה ליה אשא . אנני ידך אלי כמך . פאדנרהא . תם אנתהא . פאנא בנא ביצא כאחרג : ויאמר השב ידך אלי חיקך וישב ידו אלי חיקו ויוצאה מחיקו והנה שבה בששו : ויאמר . אתיב ידך לעטפך . ואתיב ידיה לעטפיה . ואפקה מעטפיה . והא תבת הות פבשורה : סקאל . אדרד ידך אלי כמך . פארדדהא . תם אנתהא . וקר עאדת כסאיר בדנה : והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקל האת הראשון והאמינו לקל האת האחרון : והי אם לא יהימנו קד . ולא יקברון . לקל אתא קדמאה . ויהימנון . לקל אתא פתגאה :

חלק הדקדוק (ו) ונתתי את חן העם הזה . פי פחריב"ש כי חיבת העם מלעיל . (* מה זה קרי

ה

קֹדֶת פִּרְעָה. וְאֵרִי אֶפְיִק. ית בני ישראל
 מִמְּצָרִים: פִּקְאֵל מוֹסִי בִּן יְדִי אֱלֹהִים מִן
 אֲנֹא. חֲתָא אֲמַנְי אֵרִי פִרְעוֹן. וְאֲכַרְנָה
 בְּנֵי אִסְרָאֵל מִן מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר כִּי־אֵהְיֶה
 עִמָּךְ וְזִהְיֶה הָאֱלֹהִים כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ
 בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־הָעָם מִמְּצָרִים תַּעֲבֹדוּן
 אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הַחַר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר אֵרִי
 יְהִי מִימְרֵי בְּסַעֲדְךָ וְדִין קָךְ אֶתָּא.
 אֵרִי אֲנֹא שְׁלַחְתִּךָ. בְּאֶפְסֵי־תֶךָ ית עֲמֹא
 מִמְּצָרִים. הַפְּלַחוּן קָדָם יי. עַל מוֹרָא
 הַדִּין: קֹאֵר אֲנִי אֲכֹן מַעַךְ. וְהָדָה לָךְ
 אִיה. בְּאֲנִי בַעֲתָת בָּךְ. אִדָּא אֲכַרְנָת
 אֶרְקוּם מִן מִצְרַיִם. אַעֲבֹדוּ אֱלֹהִים. עֵלִי
 הָדָא אֶלְנַבְר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים
 הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתִּי
 לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם
 וְאִמְרוּ־לִי מַה־שְּׁמוֹ מַה־אָמַר אֱלֹהִים:
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קָדָם יי. הֵא אֲנִי אֶתִּי לֹדֹת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיֹּאמֶר לְהוֹן. אֶלְנָא
 דְּאֲבַתְתְּכוֹן שְׁלַחְנִי לְוַתְּכוֹן. וַיִּמְרוּן לִי
 מִן שְׁמִיָּה. מַא אֵימַר לְהוֹן: פִּקְאֵל מוֹסִי
 בִּן יְדִי אֱלֹהִים. הָאֲנֹא עֲאִיר אֵלִי בְּנֵי
 אִסְרָאֵל. וְאֶקוּל לָהֶם. אֵאֵה אֲבִיאֲאֲכֶם
 בַּעֲתָנִי אֵלֵיכֶם. וְאִן קֹאֵרוּ לִי מַא אֲסַמְּחָה.
 מַא אֶקוּל לָהֶם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה
 אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֵהְיֶה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֱהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם: וַיֹּאמֶר
 יי לְמֹשֶׁה. אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֵהְיֶה. וַיֹּאמֶר.
 בְּדִנְךָ תִּימַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. אֱהִיָּה שְׁלַחְנִי
 לְוַתְּכוֹן: קֹאֵר לָהֶם. אֶלְאֹלִי אֵרִי לֹא יוֹד.
 קֹאֵר. כִּדָּא קוּל לְבְנֵי אִסְרָאֵל. אֶלְאֹלִי
 בַּעֲתָנִי אֵיכֶם: וַיֹּאמֶר עוֹד אֲדוּם אֶר־מֹשֶׁה
 כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אֲבֹרְהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
 וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם זֶה־שְּׁמוֹ
 לְעֵלָם וְזֶה זְכַרְי לְדָר דָּר: וַיֹּאמֶר עוֹד יי
 לְמֹשֶׁה. בְּדִנְךָ תִּימַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל יי
 אֶלְנָא דְּאֲבַתְתְּכוֹן. אֱהִיָּה דְּאֲבֹרְהָם.
 אֱהִיָּה דְּיִצְחָק. וְאֱהִיָּה דְּיַעֲקֹב שְׁלַחְנִי
 לְוַתְּכוֹן. דִּין שְׁמִי לְעֵלָם. וְדִין דְּיִבְרַנְי

לְכַר דָּר וְדָר: פִּקְאֵר לָה אֵינְיָ. כִּדָּא
 קוּל לְבְנֵי אִסְרָאֵל. אֱלֹהִים אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם.
 אֱלֹהֵי אֲבֹרְהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וְאֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב בַּעֲתָנִי אֵלֵיכֶם. הָדָא אֲסַמְּחָה
 אֶתְּךָ. וְהָדָא זְכַרְי אֵרִי נִיר וְאִנְיָר:
 לָךְ וְאִסְפַּת אֶת־זְכוּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת
 אֱלֹהִים יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלִי
 אֱלֹהֵי אֲבֹרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב לֹאמַר פִּקְדוֹ
 פִּקְדוֹתֵי אֲתֶכֶם וְאֶת־הַעֲשׂוֹי לְכֶם בְּמִצְרַיִם:
 אִיזִיר וְתַכְנוּשׁ ית סְבִי יִשְׂרָאֵל. וְתִימַר
 לְהוֹן יי. אֶלְנָא דְּאֲבַתְתְּכוֹן אֶתְגְּלִי לִי.
 אֶלְנָא דְּאֲבֹרְהָם. יִצְחָק וְיַעֲקֹב לְמִימַר.
 מְדַכַּר דְּכִידְנָא יתְכוֹן. וְיִת דְּאֶתְעֵבִיד
 לְכוֹן בְּמִצְרַיִם: אֲמִץ וְאֲנַמַּע שׂוּךְ בְּנֵי
 אִסְרָאֵל. וְקוּל לָהֶם אֱלֹהִים. אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם
 תְּגַלָּא לִי. אֱלֹהֵי אֲבֹרְהָם. יִצְחָק
 וְיַעֲקֹב קֹאֵרֵא. קוּד לְזַכְרְתְּכֶם. וְסֹא צִנַּע
 בְּכֶם בְּמִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶתְכֶם מַעֲנִי
 מְצָרִים אֶל־אֶרֶץ הַנְּעֻנִי וְהַחֲתִי וְהֶאֱמַרְי
 וְהַפְּרִיזִי וְהַחֲתִי וְהַיְבוֹשִׁי אֶל־אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב
 וְדִבְשׁ: וַיֹּאמְרִית. אֶפְיִק יתְכוֹן מִשְׁעַבְדוֹ
 מִצְרָאֵל. לְאֶרֶץ פְּנִינְיָ וְתַתָּא. וַיֹּאמְרֵא
 וּפְרִיזֵא. וְחֹאֵי יְבוֹשָׁא. לְאֶרֶץ. עֲבַדָּא
 חֶלֶב וְדִבְשׁ: פִּקְלַת. אַעֲדַכֶּם מִן עוֹדָב
 אֶל־מְצָרִיוֹן. אֵרִי בְרַד אֶלְכַנְעָאנִין
 וְאֶלְחַתִּין. וְאֶלְאִמּוֹרִין וְאֶלְפְּרוֹיִן. וְאֶתְחִיִּין
 וְאֶרִיבּוֹסִין. אֵלִי בְרַד יִפְיִן אֶרְבּוֹן וְאֶרְעֶסֶל:
 וְשִׁמְעוּ לְקַדָּה וְכַאֲת אֶתָּה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֶל־מֶלֶךְ מְצָרִים וְאִמְרַתֶם אֵלֵינוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵי הָעִבְרָיִים נִקְרָה עֲלֵינוּ וְשִׁמְעָה נִלְכַּח
 נָא דְרַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַר וְנִזְכַּחַה
 לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וְיִקְבְּרוּן מִנְדָּ. וְתִיתִי.
 אֶת וְסְבִי יִשְׂרָאֵל לֹדֹת מִלְכָּא דְּמִצְרַיִם.
 וְתִימְרוּן לִיהוָה יי. אֶלְנָא דִּיהוֹרָא אֶתְגְּלִי
 עֲלֵנָא. וְכַעַן. נִיזִיר כְּעַן. מַהֲרָךְ תִּלְתָּא
 יוֹמִין בְּמִדְבַרֵּא. וְנִרְבַּח קָדָם יי אֶלְנָא:
 פֹּאדָא קְבִלּוּ מִנְדָּ. אֶדְכַר אַנְתָּ וְשׂוּךְ
 בְּנֵי אִסְרָאֵל אֵרִי מִדְּכַר מִצְרַיִם. וְקוּלוּ לָהֶם אֱלֹהִים
 אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם וְאֶפְסֵא אִמְרַתֵּהּ. וְאִן
 נְסִיר מִסַּאפָּה תִלְאֲתָהּ אִיאָם פִּי אֶלְבַר.

ספר

כתר תורה

הנקרא בלשון קדמונינו

תאג

והוא חמשה חומשי תורה

עם תרגום אונקלוס ועם תרגום רבינו סעדיא גאון וללה"ה בלשון ערבי מועתק מספרי הימן המדויקים ישנים נושנים מכמה מאות שנים כאשר עין הקורא החינה מישרים. ונלוה אליו ס' חלק הדקדוק על המקרא. חיבור המאה"ג הר"ר יהי"א בן כה"ר יוסף צאלה וללה"ה שהיה ראב"ד ור"מ ומ"צ בעי"ה צנעא ואגפיה. ועם דקדוק התרגום הועתק מכתובת יד מספרים ישנים נושנים כאשר עין הקורא החינה בהקדמרו. ועם ההפטרות מקרא. עם תרגום יונה בן עוזיאל וללה"ה.

חלק שני

ספר שמות

יצא לאור פעם ראשונה ע"י השתדלות המנהיגים הר"ר שלום בן כה"ר יוסף עראקי כ"ץ הי"ו. ומשנתו הר"ר אברהם בן כה"ר חיים נדאף הי"ו.

נדפס

פעה"ק **ירושלם** תובב"א

בשנת תרנ"ח לפ"ק

בדפוס הר"ר שמואל הלוי צוקערמאן הי"ו

נוסח תפלה

שנהגו בה מלמדי תינוקות מימי קדם להתפלל בה עם הילדים קודם הלימוד מסודרת על סדר א"ב:

אל לבי פתח. בתורתך יי' תחכמני. גדל יה מעלתו למענך. דברי למודים תלמדני. השיבני אריך ואשובה. ואקראך ותענני. זכה יי' נשמתו. חכמה יקרה תחכמני. טוב יש תנהיגני. ישרני ולמדני דתך. כבוש פשעי. לבי מלא דעה. מכל מכשור. נקני והצילני נא. סמוך מפרתי כי. עריך יי' נשענתי. פנה אלי. צדיק דרכיך ישרני. קרבני ומעושק (נ"א ומעונש) פדני. רועה ישראל שמרני. שמוך יי' נשמתו. תמיד יומם וכילה תצרני ותענני. טוב יי' לקויו לנפש תדרשנו. טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. טוב להודות ליי' ולזמר לשמך עריון. החייני אדחי הנשמה. וזכני יוצר כל בחכמה. להגות בתורה התמימה. בזכות ישראל הסגולה והשלמה. וזכן יזכה אלי אבי. לשמוע קולי וניבני. להגות בתורה אשר למדני רבי. ועד זאת אשבחך. ואפאריך וארוממך. ואענה במענה רך. אלה חק. ומוסי' חק ותוראתה חק. אעדל ללה ולמוסי' ולתוראתה. תבאריך אלה למנוח ננא אתורה עמי' גבד סיני עמי' ידי מוסי' רסודה. ברוך השם נותן התורה. ברוך יי' רעורם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

זכרה אלקי' לטובה למעלה אחינו היקרים הרמים ארבעים אדני' כסף המשהדלים להוציא לאור יקרו'ה הספר היקר הזה אשר מעולם לא שופתו עין רוא'ה. הולים זהב מכים ויהנו לכסף מוצא אנב דוחקיהו. דחקו ונכנסו ליטול כל א' מהם חלק במציה הרבה הזאת איש איש לפי ערכו ככרבת ה' אשר נתן לו העשיר ל'ו ירבה וחדל לא ימעיש להם פורונו לנשה אל הקידוש. וזאת תורת הקדשים. וזאת תורת העולה על כל העובר על הפקודים על ש"ר האל"ף ספרים האלה:

280	סי' יוסף בן שלום דאר וסי' רוד חי ח' משה הנך הלוי הי"ו	20	ח"ר יודא אהרן חמר הכהן.
40	סי' שלמה אברהם גיא'ת	20	ח"ר שלום שלמה חמדי הלוי.
40	סי' שלום אברהם עמר.	20	ח"ר יוסף ב"ר סעדיא צפורה ושמואל חיים ד'הבאני.
40	סי' יחיא רוד עראקי הכהן.	20	סי' שלמה משה גמאל.
20	סי' שלמה ב"ר יוסף עראקי הכהן ואחיו חיים.	20	סי' שלום מחבוב וסאיר שלמה מורחי.
20	סי' ישראל ב"ר יוסף מסעוד.	20	סי' אהרן שלום מסעוד וחביריו.
50	סי' שלום יחיא בסאר.	20	סי' אברהם שלום לוי וחביריו.
20	יחיא שלום סרי הלוי.	20	סי' משה יחיא קנבור וחביריו.
20	סי' אברהם שלום הכהן הנצב"ה.	20	סי' ישועה משה גמאל וחביריו.
20	סי' שלום רוד גמאל.	20	סי' יחיא ב"ר סעדיא שריאן הנצב"ה ושכר כהן.
20	סי' שלום יוסף טובי וסעיד יחיא משה.	50	סי' יחיא שלמה עראקי הכהן.
20	סי' יוסף רוד גמאל ושלום יוסף הכהן.	20	סי' אהרן יוסף דאר.
20	סי' שלום יחיא נדאף.	20	סי' שלום יחיא כ'רף הנצב"ה ורוד צארס ויוסף האסר.
20	סי' יעיש יחיא קצאעי ושלמה שלום מחפ'ין.	20	סי' שמואל אהרן וחביריו.
20	סי' שלמה יוסף חאוי.	20	סי' משה יחיא קהא וחביריו.
20	סי' סאיר ב"ר חיים נדאף וחביריו.	20	סי' יוסף שלום שרפי וחביריו.

ועל טוב יזכר גבר עמיתנו הנו"מ **שלמה ב"ר אברהם גיא'ת** הי"ו אשר יצא מא"ר לעזור והיה לנו להרעוע' בהשלמת הספר הזה והתן לכסף מוצא וזרח בהקדמה בסך אלף ומאתים גרושים. יה"ר זכות התורה ולומדיה יחולו על ראשו תמיד ויקוים עליו מ"ש לא ימוש מפך ומפי זרעך וכו':

יה"ר חפץ ה' בידם יצלח ויזכו לגומרה. ברון והדרה. וזכות התורה הקדושה וזכות לומדיה תינוקות של בית רבן הבל שאין בו חטא. עליהם תגן. אלף המגן. ויהי שלום בחילם. ושלוה בכל גבולם. ובתיהם שלום כנה"ר וכנא"ה הכעה"ח ברוב עוז ושלום. פעה"ק **ירושלים** ת"ו:

נאם **שלום ב"ר יוסף עראקי הכהן** הי"ו ס"מ. נאם **אברהם ב"ר חיים נדאף** ס"מ.

ספר

כתר תורה

הנקרא בלשון קדמונינו

תאג

והוא המשה חומשי תורה

עם תרגום אונקלוס ועם תרגום רבינו סעדיא גאון וללה"ה בלשון ערבי מועתק סכפרי הימן המדויקים ישנים נושנים סככה כאת ענים כאשר עין דקרא הדוינה מישורים. ונלוח אליו ס' חלק הדקדוק על המקרא. חיבור המאה"ג הר"ר יהויא בן כה"ר יוסף צאלח וללה"ה שהיה ראב"ד ור"ם ומ"צ בעי"ה צנעא ואנפיה. ועם דקדוק ההרגום הועתק כנהיבת יד מספרים ישנים נושנים כאשר עין הקרא החוינה בהקדמתו. ועם ההפטרות מקרא. עם תרגום יונה בן עוזיאל וללה"ה.

חלק שני

ספר שמות

יצא לאור פעם ראשונה ע"י ההנדלות דמנהיב הר"ד שלום בן כה"ר יוסף עראקי כ"ץ הי"ו. ומשנהו הר"ר אברהם בן כה"ר חיים נדאף הי"ו.

נדפס

פעה"ק ירושלים תוכב"א

נוסח תפלה

שנהגו בה מלפני ה'עוקת מימי קדם להפיל בה עם הילדים קורם הלימוד מסודרת על סדר א"ב :

אל לבי פתח. בתורתך יי' תחכמני. גדר יה מעלתי למענך. דברי למודים תלמדני. השיבני
אריך ואשובה. ואקראך ותענני. זכה יי' נשמתו. חכמה יקרה תחכמני. טוב יש תנחילני.
ישרני ולמדני דתך. כבוש פשעי. לבי מלא דעת, מכל מכשול. נקני והצילני נא. סמוך מפרתי
כי. עדיך יי' נשענתי. פנה אלי. צדיק דרכיך ישרני. קרבני ומעושק (ני"א ומעונש) פדני. רועה
ישראל שמרני. שמור יי' נשמתו. תמיד יומם ולינה תצרני והענני. טוב יי' לקויו לנפש תדרשנו.
טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. טוב להודות ליי' ולומר לשמך עדין. החייני אלהי הנשמה.
וזכני יוצר כל בחכמה. להגות בתורה התמימה. בזכות ישראל הסגולה והשלמה. ולכן יזכה אלי
אבי. לשמוע קולי וניבי. להגות בתורה אשר למדני רבי. ועל זאת אשבחך. ואפאריך וארוממך.
ואענה במענה רך. אלה חק. ומוסי' חק ותוראתה חק. לעדל ללה ולמוסי' ולתוראתה. תבאריך
אלה אמנוד לנא לתורה עדי' גבר סיני עדי' ידי מוסי' רסודה. ברוך השם נותן התורה. ברוך יי'
לעולם אמן ואמן. ימליך יי' לעולם אמן ואמן :

בסימנא שמות א טבא

דג'ה למנחת שבת וב' ויה'

ותקפין מננא: קאל לקומה. הודא קום
 בני אסראיל. אכתר ואעצם מנא:
 הבה נתחנמה לו פן ירבה והיה כיי
 תקראנה מדתמה ונוסף גם הוא עלי
 שניאנו ונלחם בנו ועלה מן הארץ:
 הבו נתחכם להון. דלמא יסגון. ויהי.
 ארי יערעננא קרב ויהוספון אף אנון עד
 סנאנא. ויגיהון בנא קרב ויסקון מן
 ארעא: תעאלו נחתאל להם. בלא
 יכתרון. ויבון אדא ואפאנא חרב אנצאפו
 הם עלי אעדאנא. ויהארבונא ויהרבונא
 מן ארברד: וישימו עדיו שרי מסים
 למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסגנות
 לפרעה אתפתם ואת רעמסם: ומניאו
 עליהון שלטונין מבאשין. בדיד לענאיהון
 בפולחנהון. ובנו. קרוי בית אוצרי
 לפרעה. ית פיתום וית רעמסם: פציירו
 עליהם ולאת דמה. לקבל אן יעדבונתם
 בנקדהם. פבנו קרא מכאזין לפרעון. פי
 ארפיום ופי עין שמס: וכאשר יענו
 אתו פן ירבה וכן יפרץ ויקצו מפני בני
 ישראל: וכמא דמענן להון. פן סגן וכן
 תקפין. ועקת למצראי. מן קדם בני
 ישראל: וכאן כל מא עדבוהם. כדאך
 יכתרון וייסרון. חתא צגרו. מן קבל בני
 אסראיל: ויעבדו מצרים את בני ישראל
 בפרך: ואפלחו מצראי. ית בני ישראל
 בקשיו: ואסתכרם אלמצריון בני
 אסראיל באקמא: וימררו את חייהם
 בעבדה קשה בחמר ובדבנים ובכלי
 עבדה בשדה את פדעבדתם אשר
 עבדו בהם בפרך: ואמרו ית חייהון
 בפולחנא קשיא. פטינא ובדבני. ובכל
 פולחנא בתקלא. ית כל פולחנהון.

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה
 את יעקב איש וביתו באו: ואלין.
 שמהת בני ישראל. דעאלו למצרים.
 עם יעקב. גבר ואנש ביתיה עאלו:
 והדא אסמא בני אסראיל. אדראכדון
 אי מצר. מע יעקוב. כל רגל ואה דכלו:
 ראי בן שמעון לוי ויהודה: ראובן שמעון.
 לוי ויהודה: ראובן שמעון. לוי ויהודה:
 יששכר זבולן ובנימן: יששכר זבולן
 ובנימן: יששכר זבולן ובנימן: דן
 ונפתלי גר ואשר: דן ונפתלי גר ואשר:
 דן ונפתלי גר ואשר: ויהי פר נפש יצאי
 ירד יעקב שבעים נפש ויוסף היה
 במצרים: והואה. כל נפשתא. נפקי
 ירפא דיעקב שבעין נפשו. ויוסף היה
 במצרים: וכאן גמדה אנפוס. אכארגה
 מן צלב יעקוב סבעין נפסא. מע יוסף
 ארי כאן במצר: וימת יוסף וכד אחיו
 וכל הדור ההוא: ומית יוסף וכל אחוהו.
 וכל דרא ההוא: פמאת יוסף וגמיע
 אכותה. וסאיר אהל דאך איל: ובני
 ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד
 מאד ותמלא הארץ אתם: ובני ישראל
 נפישו ואתו לדרו וסגיאוו תקיפו לחדא לחד
 ואתמליאת ארעא מנהון: ובני אסראיל.
 אתמרו ווסעו. וכתרו ועצמו גרא גרא.
 חתא אמתלת אדארץ מנהם: פ
 ויקם מלך חדש עדי מצרים אשר
 לא ידע את יוסף: וקם מלכא חדתא
 על מצרים. דלא מקיים גזירת יוסף:
 וקאם מלך גרד עדי מצר. מא דם
 ישאהד יוסף: ויאמר אל עמו הנה עם
 בני ישראל רב ועצום ממנו: ואמר
 לעמיה. הא. עמא בני ישראל. סגן

חלק הרקדוק א) ונוסף גם הוא. ב' פתח וסוף ונלחם בנו. על נחלת המטה. וחד קמץ יש ספור ונוסף עוד (מהריב"ש):
 שמות א (כתר תורה)

וְאֶפְרָיִם בְּהוֹן בְּקִשְׁיוֹ: פֹּאמְרוּ הַיּוֹתָהֶם
 בְּכֹרֶמָה צַעֲבָה. בְּאֶטֶן וְאֶלְבֵּן. וְסֹאֵר
 אֶעֱמָאֵר אֶצְהָרָא. גְּמִיעַ בְּרַמְתָּהֶם. אֲדִי
 אֶסְתַּכְרַמְוִנְהֶם בְּאֶקְמָא: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
 מִצְרַיִם לְמִלְדַּת הָעִבְרִית אֲשֶׁר שֵׁם
 הָאִתָּה שְׁפָרָה וְשֵׁם הַשְּׁנִית פּוּעָה:
 וְאָמַר מֶלֶכָּא דְּמִצְרַיִם. לְחִיתָא יְהוּדִיתָא.
 דְּשׁוּם הָדָא שְׁפָרָה. וְשׁוּם תְּנִייתָא פּוּעָה:
 פִּקְאֵר מֶלֶךְ מִצְרַיִם. לְקוֹאֲבֵל אֶעֱבְרָאֲנִיִּיאַת.
 אֲדִי אֶסֶם אֶהֱרַמָּא שְׁפָרָה. וְאֶלְאֲכְרִי
 פּוּעָה: וַיֹּאמֶר בְּיַדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת
 וְרָא יִתְּן עַל־הָאֲבָנִים אֶסְבֵּן הוּא וְהַמֶּתֶן
 אֵתוֹ וְאֶסְבֵּת הוּא וְחִתָּה: וְאָמַר. כֹּד
 תַּהוֹיִן מִלְדֵּן יֵת יְהוּדִיתָא. וְתַהוֹיִן עַל
 מַתְבָּרָא. אִם פֶּרָא הוּא וְתַקְטֵלֵן יֵתִיה.
 וְאִם פֶּרְתָּא הִיא תְקִימוּנָהּ: קֹאֵר. אֲדָא
 קְבַרְתֵּן אֶלְעִבְרָאֲנִיִּיאַת. פֹּאנְעֵרֵן עַנְדָּ
 אֶלְמַתְבְּרָא. אִן כֹּאֵן אֲבָנָא פֹאקְתִּלוּה. וְאִן
 כֹּאנְתָא אֲבָנָה פֹאסְתַּבְקוּהָא: וְתִירְאֵן
 הַמִּלְדַּת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עֲשׂוּ פֹאֲשֶׁר
 דִּבֶּר אֱלֹהֵינָן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְתַחֲוִין אֶת־
 הַיְלָדִים: וְדַחֲלָא חִיתָּא מִן קָדָם יי. וְלֹא
 עֲבָדָא. כְּמָא דְּמִלְדֵּן עֲמוּהוֹן מֶלְכָּא
 דְּמִצְרַיִם. וְקִיּוּמָא יֵת בְּנִיָּא: פִּכֹּאֲפֹא
 אֶלְקוֹאֲבֵל אֱלֹהֵי. וְדָם יִצְנַעוֹן כְּמָא כְּלִמְהוֹן
 מֶלֶךְ מִצְרַיִם. וְאֶסְתַּבְּקִין אֶלְבָּנִין: וַיִּקְרָא
 מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְמִלְדַּת וַיֹּאמֶר לְהֵן מְדוּעַ
 עֲשִׂיתֵן הַדְּבָר הַזֶּה וְתַחֲוִין אֶת־הַיְלָדִים:
 וְקָרָא מֶלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְחִיתָּא. וְאָמַר
 לְהוֹן. מָא דִּין עֲבַדְתִּין פִּתְגָמָא דְּדִין.
 וְקִיּוּמְתִין יֵת בְּנִיָּא: פִּדְעָא בְּהוֹן מֶלֶךְ
 מִצְרַיִם. וְקֹאֵר לְהֵן. מָא בְּאֶלְכֵן צַנַעְתֵּן
 הָדָא אָאֵמַר. וְאֶסְתַּבְּקִיתֵן אֲבָנִין: וְתֹאמְרֵן
 הַמִּלְדַּת אֶל־פְּרַעְיָה פִי לֹא כְּנִשִּׁים
 הַמִּצְרַיִת הַעִבְרִית כִּי־חִזַּת הִנֵּה בְּטָרָם
 תְּבוּא אֱלֹהֵן יִתְמַלְדַּת וַיִּלְדוּ: וְאָמַרָא
 חִיתָּא לְפְרַעְיָה. אֲדִי לֹא כְּנִשִּׁיא. מִצְרַיִתָּא
 יְהוּדִיתָּא. אֲדִי חִימָן אֲנִין. עַד לֹא עֲלַת
 דְּתַהוֹן. חִיתָּא יִלְדֵן: קֹאֲתָא לְהֵ. אִן לִים

כֹּאֲנִסָּא אֶלְעִבְרָאֲנִיִּיאַת אֶלְמִצְרַיִתָּא. כֹּד
 הוֹן בְּצִירָאֲתָא. קְבֵר אִן תְּדַכֵּל אֲדִיהוֹן
 אֶלְקֹאֲבֵרָה יִלְדֵן: וַיִּיטָב אֱלֹהִים לְמִלְדַּת
 וַיִּרְבַּ הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מֵאֲדָ: וְאִוִּיטָב יי
 לְחִיתָּא. וְסִנֵּי עֲמָא. וְתַקִּיפוּ לְחִדָּא:
 פֹּאחֲסֵן אֶלְהֵלְאֶקוֹאֲבֵל. פִּכְתֵּר אֶקוּם.
 וַיַּעֲצֻמוּ גְדָא: וַיְהִי כִּי־יִרְאֵה הַמִּלְדַּת אֶת־
 הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם פְּתִיחַ: וְהוּא. כֹּד
 דַּחֲלָא חִיתָּא מִן קָדָם יי. וְעַבְדֵּן לְהוֹן
 פְּתִיחַ: פִּלְמָא כֹּאֲפֵת אֶקוֹאֲבֵל אֱלֹהֵי. צַנַע
 לְהוֹן בְּוִתָּא חֲגֻבְהוֹן: וַיַּצֵּן פְּרַעְיָה לְכֹד־
 עֲמִוּוּ לֵאמֹר כֹּד־יִתְבֵּן הַיְלָדֵן הַיֹּלְדֵה
 תְּשְׁלִיכְהוּ וְכֹד־הַפֶּתַח תַּהוֹיִן: וּפְקִיד פְּרַעְיָה.
 לְכֹד עֲמִיָּה לְמִימְרָא. כֹּד פֶּרָא דִּיתְיִלְדֵּן
 לִיהוּדָאִי. בְּנִהָרָא תְרַמְוִינִיה. וְכֹד פֶּרְתָּא
 תְקִימוֹן: פֹּאֵמַר פְּרַעְוֹן. גְּמִיעַ קוּמָה
 קֹאֲדָא. כֹּל אֲבָן יוֹדֵר לָהֶם. אֶטְרַחֲוֵה פִי
 אֲנִיל. וְכֹל אֲבָנָה אֶסְתַּבְקוּהָא: פ
 וַיִּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת־צִיתֵּי לְוִי:
 וְאִזְל גּוֹבְרָא מִדְּבֵית לְוִי. וְגַסִּיבֵת פֶּתַח לְוִי:
 הֵם מִצֵּא רִגְלָא מִן אֲדָמָה וְתוֹזוֹג בְּאֲבָנָה
 לְוִי: וְתַהֲרָה הָאִשָּׁה וְתִלְדֵּן בֵּן וְתִרְאֵה אֵתוֹ
 כִּי־טוֹב הוּא וְתַצְפִּנְהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים:
 וְעַד־יָצֵאת אֶתָּא וַיִּלְדֵּת כֹּר. וְחִזַּת יֵתִיה
 אֲדִי טַב הוּא. וְאֶטְמַרְתִּיהָ תִּלְדָּתָא יִרְחִין:
 פִּחְמַלַּת אֶלְאֶמְרָאָה וּוֹלְדַת אֲבָנָא. פִּלְטָא
 רֹאתָה אֲנָה חֲסִינָא. אֶכְפַּתָּה תִּלְאֲתָהּ
 אֶשְׁהֵר: וְלֹא־יִכְבְּהָ עוֹד־הַצְּפִינוּ וְתַקְחֵד
 לֹו תִּבְתָּ גְּמָא יִתְחַמְרָה כְּחֶמֶר וּבִזְפַּת
 וְתִשֵּׁם בָּהּ אֶת־הַיְלָד וְתִשֵּׁם בְּפִסְוֶה עַל־
 שְׁפַת הַיָּאֵר: וְלֹא־יִכִּילַת עוֹד לְאֶטְמְרוֹתִיהָ.
 וְגַסִּיבֵת לִיהָ תִּיבְתָא דְּגוּמָא. וְתַפְתָּהּ
 בְּחִימְרָא וּבִזְפַּתָּא. וְשׁוּיָאֲתָּ בָּהּ יֵת רַבִּיא.
 וְשׁוּיָתִיהָ בְּיַעֲרָא עַל פִּיָּה נִהָרָא: וְדָם
 תִּטִּיק עָאֵד אִן תְּכַפִּיהָ. פֹּאכְדַּת לְהָ
 תֹאבֹתָא מִן כֹּרְדִי. וּקְפַרְתָּהָ בְּאֶלְקֶפֶר
 וּבִזְפַּת. וְצִיִּירַת פִּיהָ אֶצְבִּי. וְצִיִּירַתָּהָ
 פִי אֲדִים עַל־יָדֵי שֹׁאֲטֵי אֲנִיל: וְתַתְּצַב
 אֶתָּתוֹ מִרְחַק לְרַעְיָה מִהִי־עֲשֶׂה לְוִי:

חלק הדקדוק ב) המילדת וילדו. השוא נח כי אין מאריך: ג) הצפינו. הצד"י נדגש לתפארת כדגש מקדש ה' [מהריב"ש].
 עיין א"ת ודוהה דברי ראב"ע דס"ל שהצד"י רפה. ובעל לויית חן כ': "ל שהדגש מורה על חוק הפעולה. שהצפינה אותו במצפוני מסתרינ